

Inatsisartut Ombudsmandiat
2020-mi ukiumoortumik nalunaarut

Inatsisartut Ombudsmandiat

Noorlernut 53

Postboks 1606

3900 Nuuk

Tlf. +299 32 78 10

post@ombudsmand.gl

www.ombudsmand.gl

Ukiumoortumik nalunaarummi inatsisit makku eqqartorneqarput:

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 1. juni 2017-imeersoq Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartarpoq.

Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasooq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmik taaneqartarpoq.

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 13. juni 1994-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasooq paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmik taaneqartarpoq.

Isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 1, 21. november 2013-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasooq pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik taaneqartarpoq.

Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasooq meeqqanik tapersuisarneq pillugu inatsimmik taaneqartarpoq.

Danmarkip naalagaaffiata inatsisai tunngaviusut pillugit inatsit nr. 169, 5. juni 1953-imeersoq Tunngaviusumik Inatsimmik taaneqartarpoq.

Ukiumoortumik nalunaarut Ombudsmandip nittartagaani www.ombudsmandi.gl-imi PDF-itut aaneqarsinnaavoq.

330-nngorlugu naqiterneqarpoq

Ilusilersuisooq: iCICERO, grafisk produktion Nuuk

Naqiterivik: Johnsen Graphic Solutions A/S

Assit: Henrik Bach (saqqaa aamma quppernerit 10, 39, 51 aamma 67)

Kamilla Jensen (quppernerit 3, 6, 9, 52, 64, 68, 74 aamma 78)

Anja Rindom Bøndergaard (qupperneq 80)

Franz Amdi Hansen (quppernerit 40 aamma 77)

ISSN: 2245-1382

INATSISARTUNUT

2020-mi ukiumoortumik nalunaarutiga Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 10, imm. 1 innersuussutigalugu matumuuna saqqummiuppara.

Nuuk, april 2021

Vera Leth
Vera Leth

IMAI

1	UKIOQ QAANGIUTTOQ	7
2	ALLAASERISAT	11
	2.1 Inatsisinik malittarisassanillu tamanut saqqummiussisarneq	11
	2.2 Oqartussaasut kingumoortumik atuutilersumik aalajangiinissaminut periarfissaat	13
	2.3 Annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik	17
	2.4 Pissaanermik atuisarneq nammineersinnaatitaanermilu akuliunnerit allat	22
	2.5 Meeqqanik inuusuttunillu angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarsimasunik angerlartitsisarneq	33
3	AALLAQQAASIUT	41
	3.1 Piffissaq suliap siusinaartumik pensionisiat naatsorsorneqarnerannut tunngasup suliarineqarneranut atorneqartoq sivisuallaaq amigartumik nalunaarsuinerup nassataraa (2020-1)	41
	3.2 Innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiai kommunip kingumoortumik atuutilersumik ikililersinnaanngilai (2020-2)	42
	3.3 Allagaatinik paasitinnearumalluni qinnutigisap suussusiliisoqarsimanis- saanik paasitinnearsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi piumasaqaat eqqor- tinngikkaluaraa annertusisamik paasissutissiinissaq isumaliutersuutigis- sallugu Naalakkersuisoqarfiup pisussaaffigaa (2020-3)	44
	3.4 Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinnearumanermik itigartitsinera Ombudsmandip isornartorsiorsinnaanngilaa (2020-4)	45
	3.5 Meeqqat angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarsimasut angerlartinneqarnissaannik aalajangiinerni pingasuni kukkunerit arlallit (2020-5)	46
	3.6 Kommunip ileqqoreqqusaanik tamanut saqqummiussisitsisannginneq (2020-6)	48
	3.7 Sulianik ukiumoortumik siusinnerusukkut nalunaarutaasimasuni eqqartorneqartunik malitseqartitsiviginninneq	49

4	SULIAT ALLAT	53
4.1	Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni ingerlatsineranut atatillugu Ombudsmandip pisinnaatitaanera	53
4.2	Suliami pissusiviusut isumaqatigiinngissutigineqarnerat	54
4.3	Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat	55
4.4	Naammagittaalliutunik piffissaagallartillugu tunniussisarnerup pingaaruteqarnera	56
4.5	Suliaq eqqartuussivinnit suliarineqarpat	57
4.6	Suliani soraarsitsineranut peersitsinernulluunniit tunngasuni sulineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarinninnissamut periarfissaq	58
4.7	Suliaq suliffeqarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarineqareersimappat	60
4.8	Inunnik innarluutilinnik paaqqinniffimmi parnaarsaat immikkut ittoq	62
5	OMBUDSMANDI PILLUGU INATSIMMI § 11 TUNNGAVIGALUGU NALUNAARUTIGINNINNERIT	65
6	MISISSUINERIT	69
7	ANGALANERIT TIKERAARNERILLU	75
8	SULISUT	79
9	KISITSISIT ATORLUGIT TAKUSSUTISSIAT	81

UKIOQ QAANGIUTTOQ

All. ombudsmand Vera Leth

2020 ukiuuvoq soppassuartigut allaasoq

Ombudsmandeqarfik naammagittaalliutinik ukiup siuliani inaarlugit suliarineqarsi-manngitsunik suliaasaarluni 2020-mut iserpoq. Ombudsmandeqarfiup misissuiartor-nissamut pilersaarutai, kommuninut angalanissai suliaasaalu allat qaammatisiutinut inissitsiterneqarput. Ingerlatassatulli pilersaarutaasut coronap allanngortilluinnarpai.

Avannaata Kommunianut angalaneq 2020-mi februarimi ingerlanneqarpoq. Angalaneq taanna oqaaseqaatinnut 29. juli 2019-imeersumut (2019-2-mut) malitseqartitsivigin-ninnertut pilersaarusiorneqarsimavoq, oqaaseqaammilu tassani Avannaata Kommuniar-ta angajoqqaap meeqqami angerlartinneqarnissaanik kissaatigisaata isummerfiginiar-neranut ukiut tallimat sinnerlugit atorsimammagit isornartorsiorpara. Kommunimut angalaneq naammassineqarpoq, misissuinnermalu takutippaa kommunip suliaasaqar-fimmi tassani aqutsinera pillugu isumakuluuteqarnissamut sulii pissutissaqarlunilu isornartorsiuqassaqartoq. Suliaq imm. 3.5-imi eqqartorneqarpoq.

Uummannami utoqqaat illuanni pilersaarutigineqartutut misissuinissaq taamaatit-tariaqalerpoq, sulisukka corona Namminersorlutillu Oqartussat Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit ilarujuusuunik mattussinerat pissutigalugit 19. marts 2020-mi angerlartit-tariaqalerakkat.

Upalungaarsimasuutitat mattussinnermut atatillugu pilersippakka, taakkulu tassaap-put Ombudsmandeqarfiimmi pisortaqatigiit sulisullu arlallit ulluni assigiinngitsuni paarlagaallutik, tunaartarisassatullu aalajangersarneqartut pisariaqarneratut ataqqil-lugit, sulianik ullormit ullormut takkussortunik suliarinnittartut.

Taamaaliornikkut Ombudsmandeqarfiup nalinginnaasumik sulineq 27. april 2020-mi ammaqqimmat suliarpassuarnik uninngaannartunik peqarnissaa pinngitsoortipparput. Kinguleruttut tassaapput suliat oqartussaasunit naammagittaalliutigineqartunit su-leqataaffigineqarlutillu peqataaffigineqartussat.

Taamaakkaluartoq ukiup sinnerata ingerlanera coronaqarneranit sunnerneqarsima-qaaq.

Sisimiuni pilersaarutigineqartutut misissuinissaq kinguaattoorfioqaluni ingerlanne-qarpoq. Uummannamilu utoqqaat illuanni misissuineq pilersaarusiorneqarlunilu ingerlanne-qarpoq, Nakorsaaneqarfik paaseqatigalugu. Taamaattumik pilersaarutigineqartutut misissuinissat suleriaatsinit sunnerneqaraluaqalutik aalajangiusimaneqarsinnaasi-mapput.

Ombudsmandeqarfik tusagassiorfinni 2020-mi eqqartorneqangaatsiarpoq, innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiaanik innuttaasoq taamatut aalajangiinermik ilisimatinnagu Kommuneqarfik Sermersuup ikililerisimaneranik 2019-imi ukiumoortumik nalunaarutinni isornartorsiuisimanagera (2019-6) KNR-ip nutaarsiassani arlaleriarluni eqqartortarmagu. Kommuni inuuniarnermut ikiorsiissutininik ikililerisoqarnissaanik aalajangiinera lsumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaatiga tungavigalugu atorunnaarsippaa, kommunilu nutaamik aalajangeeqqullugu peqqullugu. Kommuni 2020-mi januarimi taamaaliorpog 1. januar 2015-imit sunniuteqalersumik, tassa aalajangiinerup innuttaasumut nalunaarutigineqarnera ukiut tallimat missaannik sioqqullugu sunniuteqalersumik. Aalajangiineq taamaalilluni kingumut atuutilersumik sunniuteqarpoq. Suliaq taanna pissutigalugu nammineerluni misissuiffiginninnermik suliaq aallartippara, kommunilu isornartorsioqqillugu oqaaseqaateqarlunga (2020-2). Oqaatigaara uanga paasinninnera unaasoq kommuni kingumut atuutilersutut sunniuteqartumik aalajangiinissaminut piginnaatinneqanngitsoq, kommunilu nutaanik aalajangeeqqullugu inassuteqarlunga. (Suliaq imm. 3.2-mi eqqartorneqarpoq).

Inassutigali malinniarnagu Kommuneqarfik Sermersooq aalajangerpoq. Innuttaasoq ataatsimeeqatigereerlugu innuttaasoq kommunimik eqqartuussivitsigut imminut aningaasartuutaanngitsumik suliassanngortitsinissaminut akuerineqassasoq Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Sinniisaanut inassutigaa. Tamanna Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut ilisimatitsissutigaa. Inassutiga Naalagaaffiup Sinniisaata juullinngitsiartoq akuraa.

2019-imi ukiumoortumik nalunaarutinni oqaatigaara kommunip qinnuteqaatinut assigiinngitsunut itigartitsissutaat pillugit innuttaasut naammagittaalliuutaat qaammatit tamaasa tigusarikka. Innuttaasut allakkatigut aalajangiinermik tigusaqarsimanatik paasissutissiisarnerat suliani taakkunani qaqutigooortuunngilaq. Tamanna pisuni innuttaasut allakkatigut aalajangiinermik piumallutik kommunimut erseqqissumik qinnuteqarfigisimasaanni aamma atuuppog.

2019-imi ukiumoortumik nalunaarutinni oqaatigaara allakkatigoortitsisarneq pillugu malittarisassat malinneqarnissaat borgmesterinut allakkani erseqqissaatigisimagiga taamatuttaarlu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat borgmesterinut allakkannik ilisimatissimagiga. Tamanna ukiup ataatsip qaangiunnerani sunniuteqarsimannigilaq. Suliani innuttaasut tamakkiisuunngitsumik ilalerneqarfigisaanni innuttaasut tamanna piumasaqaatigippassuk kommunit suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi allakkatigut tungavilersugaasumik aalajangiisarnissaat pillugu aalajangersakkanik malinninnginnerat suli annertuumik ajornartorsiutaavoq.

Atuarluarisi.

Ombudsmandeqarfimmit misissuiartortut junimi Sisimiuniillutillu Itillimiipput.

Aasianni innutaasut Ombudsmandip sulisuinik oqaloqateqarnissaminut martsimi periarfissaqarsimapput.

2.1 Inatsisinik malittarisassanillu tamanut saqqummiussisarneq

All. fuldmægtig Maliina L. Lyberth

Inatsisit akuerineqartut tamanut saqqummiunneqarnissaat qulakkiissallugu naalakkersuisut pisussaaffigigaat Tunngaviusumik Inatsimmi § 22-kkut aalajangersarneqarpoq. Tunngaviusumik inatsimmi § 22 imaattunik oqaasertaqarpoq:

”§ 22. Inatsisissatut siunnersuut inatsisartunit akuerineqartoq inatsisinngussaaq akuersissutigineqarnerminit kingusinnerpaamik ullut 30-t qaangiutsinnagit kunngimit aalajangersarneqarpat. Inatsisip tamanut ilisimatitsissutigineqarnissaa kunngip peqqussutigissavaa atortuutinneqarnissaalu isumagisassarissallugu.”

Tamanut saqqummiussineq taamaalilluni tassaavoq inatsisip nutaap inatsisilluunniit allannguutaata tamanut Tunngaviusumik Inatsisikkut aalajangersagaasumik saqqummiunneqarnera.

Inatsisileringeq pillugu atuakkiani naatsorsutigineqarpoq Tunngaviusumik Inatsimmi § 22-mi tamanut saqqummiussinissamik piumasaqaat peqqussutinut, soorlu nalunaarutitut kommunillu ileqqoreqqusaannut aamma atuuttoq.

Tassa imaappoq inatsisit malittarisassallu tamavimmik tamanut eqqortumik saqqummiunneqartussaasut.

Tamanut saqqummiussinerup siunertaa tassaavoq innuttaasut malittarisassanik imminnut pisussaaffiliisunik pisinnaatitaaffiliisunillu ilisimasaqalernissaannut periarfissiineq. Taamaalilluni tamanut saqqummiussineq inatsisiliornerup ingerlanerani qitiusutut tunngaviusutullu ilaavoq, inatsisini malittarisassat oqaasertaannik eqqoqqisartunik pisortatigoortumik paasissutissiinermik qulakkeerisussaq.

Kommunit ileqqoreqqusaasa tamanut saqqummiunneqartarnissaannik piumasaqaat Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 26-mi, 18. november 2010-meersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasumi § 31-kkut imatut aalajangersarneqarpoq:

”§ 31. Inatsisartunit inatsisit Namminersorlutillu Oqartussat nalunaarutaat allamik aalajangiisoqarsimanngippat atuutilertarput Inatsisartunit inatsisip Namminersorlutilluunniit Oqartussat nalunaarutaasa ulloq taanna atuutilersutut nalunaarsimanerata kingorna ulloq aallartikkaangat.

Imm. 2. Tamanut saqqummiussineq qarasaasiat atorlugit pisassaaq. Naalakkersuisut tamanut saqqummiussisarnermut maleruagassanik aalajangersaassapput.

Imm. 3. Inatsisartut inatsisaat, Inatsisartut peqqussutaat imaluunniit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat tunngavigalugit kommunit maleruagqusaliaannut tunngatilugu imm. 1 aamma 2 taamatuttaaq atuupput.”

Namminersorlutik Oqartussat aalajangersagaq taanna tunngavigalugu qarasaasiat atorlugit tamanut saqqummiisarneq pillugu nalunaarut nr. 1, 2. januar 2014-imeersoq § 1-imi imatut aalajangersaasoq aalajangersarpaat:

”§ 1. Inatsisartut inatsisaasa, Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaasa aamma kommunit malittarisassaasa qarasaasiat atorlugit saqqummiunneqartarneri nittartakkakkut www.naalakkersuit.gl-ikkut pisarput.”

Tamanut saqqummiussineq inatsisit, nalunaarutit kommunillu ileqqoreqqusaat innuttaasunut atuutsinniarneqarsinnaassappata pisariaqartumik piumasaqaataavoq. Taa-maattumik tamanut saqqummiussineq innuttaasut inatsiseqartitsinikkut innarlitsaali-neqarnerinnaat eqqarsaatiginagu aammali oqartussaasut malittarisassanik innuttaasunut atuinissaminut periarfissaat eqqarsaatigalugu pingaartuuvoq.

Qeqqata Kommuniata kommunip ileqqoreqqusaanik ukiuni arlalinni tamanut eqqortumik saqqummiussisarsimannginnera pillugu suliami 2020-6-imi Ombudsmandip isornartorsiuinera immikkoortumi 3.6-imi atuarsinnaavat.

2.2 Oqartussaasut kingumoortumik atuutilersumik aalajangiinissaminut periarfissaat

All. fuldmægtig Benjamin Turner

Aalajangiineq piffissamit innuttaasumut nalunaarutigineqarfimminit aallaavittut atuutilersarpoq. Tassa imaappoq aalajangiineq nalunaarutigineqanngippat taanna innuttaasup, oqartussaasup allalluunniit inatsiseqartitsinikkut tunngaviginiarsinnaanngikkaat.

Ombudsmandi siusinnerusukkut oqaaseqaammini 2019-6-imi aalajangiinernik nalunaaruteqartarneq pillugu oqaaseqaateqarpoq. Suliami tassani innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiaasa ikililerneqarnerat pillugu aalajangiineq kommunip aviiseeqqakkut nalunaarutigisimavaa, innuttaasorli toqqartumik nalunaarfiginagu. Ombudsmandi isumaqarpoq aalajangiineq sunniuteqanngitsoq, tassami aalajangiineq innuttaasumut nalunaarutigineqarsimanngisaannarmat. Suliaq taanna siunnersortit pisor-taata Franz Amdi Hansenip allaaserisaani "Aalajangiinerup aviisimi ilanngunneqarnera naammangilaq – innuttaasut toqqartumik nalunaarfigineqartussaapput"-mi Ombudsmandip 2019-imi ukiumoortumik nalunaarutaani ilanngunneqartumi eqqartorneqarpoq.

Aalajangiinerup innuttaasumut nalunaarutigineqarnermini aatsaat sunniuteqalertarneranik aallaavik oqartussaasut ilaanneriarlutik saneqqukkusuttarpat.

Tamanna Ombudsmandip oqaaseqaataani 2020-2-mi atuuppoq. Imaappoq inuuniarnermut ikiorsiissutinik ikililerisoqarnissaanik kommunip aalajangiinera 2015-imi januari-meersoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup, Ombudsmandip oqaaseqaataata 2019-6-ip kingornatigut, atuussinnaassuseqanngitsutut isigisimagaa. Aalajangiineq Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup kommunimut nutaamik suliareqqitassanngortillugu utertissimavaa. Kommuni suliami nutaamik 2020-mi januarimi aalajangiivoq, aalajangiinerlu taanna innuttaasumut toqqartumik nalunaarutigineqarpoq. Innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiai aalajangiinermi nutaami tassani 2015-imi januarimit sunniuteqartumik ikililerneqarput, soorlu aalajangiinermi siullermi aamma taamaattoq. Assigiinngissut tassaavoq aalajangiinerup 2020-meersup innuttaasumut toqqartumik nalunaarutigineqarnera.

Tassa kommunip aalajangiinera nutaq nalunaarutigineqarnissani ukiunik tallimat misaannik sioqqullugu sunniuteqalerpoq, tassalu imaappoq aalajangiineq kingumoortumik atuutilersaq.

Tamanna tunngavigalugu apeqqutaalerpoq kommuni kingumoortumik atuutilersumik aalajangiisinaanersoq, taamaallunilu aalajangiinerup piffissamit innuttaasumut nalunaarutigineqarfimminit atuutilertarneranik aallaavimmik saneqqutsisinaanersoq.

Inatsimmut naapertuuttumik tunngaveqartussaanermik aallaavik

Inatsimmut naapertuuttumik tunngaveqartussaanermik aallaavik tassaavoq oqartussaasup qanoq iliorsinnaaneranut tunngaviusoq.

Inatsimmut naapertuuttumik tunngaveqartussaanermik aallaavik tunngaviusunik aallaavinnik marlunnik tunngaveqarpoq.

Siullertut *inatsisinik unioqqutitsisussaannginnermik tunngavik (den formelle lovs princip)*, tassanilu aalajangersarneqarluni oqartussaasoq inatsisinik unioqqutitsisumik iliuuseqaqqusaaingitsaq.

Aappaattut *inatsisikkut tunngavissaqarnissamik piumasaqaat (hjemmelskravet)*, tassanilu aalajangersarneqarluni oqartussaasoq inatsisiliortumit taamaaliornissaminut aatsaat piginnaatinneqaruni innuttaasumut iliuuseqarsinnaasoq. Inatsisilerinermi taaguutinik atuineri piginnaatitsissut taamaattoq inatsisikkut tunngavissatut taaneqartarpoq.

Inatsisikkut tunngavissaqarnissamik piumasaqaat tassaavoq oqartussaasoq aalajangiinerit piffissamit nalunaarutigineqarfimminnit atuutilertarnerannik tunngavimmik saneqqutsisinnaanersoq naliliinarinermi aalajangiisuusoq.

Inatsisikkut tunngavissaqartussaanermik piumasaqaat

Oqartussaasup inatsisikkut tunngavigisassaa malittarisassani allallugu aalajangersarneqarsimasinnaavoq imaluunniit malittarisassatigut aalajangersagaanani. Malittarisassat aalajangersarneqarsimasut soorlu tassaasinnaapput inatsisit nalunaarutilu. Nalunaarutit tassaapput aqutsineri allaffissornikkut malittarisassat inatsimmik tunngaveqartut. Malittarisassat allassimangitsut tassaapput inatsiseqartitsineri tunngaviit nalinginnaasut.

Oqartussaasup inatsisikkut tunngavigisaa suugalaruniluunniit tamatigut naammaginnartumik annertussuseqartussaavoq.

Inatsisikkut tunngavigisap naammaginnartumik annertussusillip suuneranik apeqqummi oqartussaasup qanoq iliuuseqarniarnera aalajangiisuusarpoq.

Tamanna alliartuaartitsinertut nassuiarneqarsinnaavoq. Alliartuaartut isuanni siullermi iliuutsit innuttaasup kiffaangissuseqarneranut pigisaanullu akuliunermik sakkortuumik nassataqartut inissisimapput. Iliuutsit taamaattut inatsisikkut erseqqissumik qularnaatsumillu tunngavissaqarnissamik piumasaqaateqarfiupput, inatsisikkut tunngavissaqarnissamik piumasaqaatitut sakkortusisatut taaneqartartumik.

Alliartuaartut isuisa aappaanni iliuutsit innuttaasumut akuliuffiunngitsut inissisimapput. Tassani inatsisikkut tunngavissap naammaginnartumik qanoq annertussuseqarnissaanik piumasaqaat sakkukinneruvoq.

Oqartussaasoq inatsisikkut tunngavissaqanngippat inatsisikkulluunniit tunngavigisaq naammaginartumik annertussuseqanngippat tassani iliuuseqarneq inatsisunik unioqqutitsinerussaaq. Soorlu inatsisikkut tunngavissaqanngivissumik aalajangiineq atuussinnaassuseqanngitsutut aallaavittut erseqqilluinnartutut isigineqassaaq. Aatsaat pisuni immikkut illuinnartuni ilaatigut innuttaasup pissutissaqartumik isumalualersinneqarsimanera allatut inerniliinermik kinguneqarsinnaavoq.

Inatsisikkut tunngavik naammattumik erseqqarissusilik qularnaassusilillu suua?

Ombudsmandip inatsisikkut tunngaviup naammattumik erseqqarissusillip qularnaassusilillu suuneranik apeqqut 2013-imi ukiumoortumik nalunaarummini imm. 5.3-mi eqqartorpaa.

Suliami pineqartoq tassaavoq oqartussaasup ilinniartut ineqarfiini arlalinni imigassap aalakoornartortallip atorneqarnissaanik inerteqquteqarsimanera. Oqartussaasoq ilinniartut ineqarfiini malittarisassanik aalajangersaanissamut inatsisikkut ataatsimut tunngavissaqarpoq. Ombudsmandi isumaqarpoq inerteqquteqarneq ilinniartut ineqarfiini najugaqartunut sakkortuumik akuliunnerusoq, tassanimi najugaqartut inuusutissanik inatsisunik unioqqutitsisuunngilluinnartunik angerlarsimaffimmini peqarnissaannik inerteqquteqartoqarmat. Taamaattumik inatsisikkut tunngavissaqarnissamik sakkortusisamik piumasaqaat atuuttariaqarpoq. Ombudsmandi tamanna tunngavigalugu eqikkaalluni inerniliivoq inatsisikkut ataatsimut tunngavissaq ilinniartut ineqarfiini imigassamik aalakoornartortalimmik atuinissamik oqartussaasup ataatsimut inerteqquteqarnissaanut atorneqarnissaminut naammattumik ersarissuseqaranilu qularnaassuseqanngitsaq.

Suliaq qulaani taaneqartoq iliuttip suussusiata inatsisikkut tunngavissap suup naammattuuneranik apeqqummi aalajangiisuuneranik takutitsisuuvoq.

Suliaq taanna inatsisilerinermi pisortap Anders Jørgensenip allaaserisaani "Ingerlatsivik susinnaava?"-mi Ombudsmandip 2013-imi ukiumoortumik nalunaarutaani ilannguneqartumi aamma eqqaaneqarpoq.

Inuuniarnermut ikiorsiissutininik kingumoortumik atuutilersumik ikililerineq

Aallaqqaasiummi oqaatigineqartutut kommuni innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiaasa ikililerneqarnissaannik kingumoortumik atuutilersumik aalajangiisinnaanersoq taamaalillunilu aalajangiinerit piffissamit nalunaarutigineqarfimminnit atuutilertarnerannik aallaavimmik saneqqutsisinnanersoq Ombudsmandip oqaaseqaammi 2020-2-mi isummerfigaa.

Ombudsmandi oqarpoq kingumoortumik atuutilersumik aalajangiineq innuttaasunut aallaavittut akuliunnerusoq.

Ombudsmandi isumaqarpoq innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiaasa ikililerneqarnissaannik aalajangiinerup innuttaasumut nalunaarutigineqarnera ukiut tallimat

missaat sioqqullugu atuutilersumik kommunip pineqartutut aalajangiinera 2020-meersoq immikkut annertussusilimmik akuliunnerusoq. Taamaattumik kommuni innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiaanik kingumoortumik atuutilersumik aalajangiiniaruni inatsisikkut erseqqissumik qularnaatsumillu tunngavissaqarsimasussaagaluarpoq.

Kommunip Ombudsmandimut nassuiaatitut oqaatigaa Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup suliamik utertitsilluni suliareqqitassanngortitsilluni aalajangiinera kommuni kingumoortumik atuutilersumik aalajangiinissaanut pisussaaffileraa.

Tamanna Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup Ombudsmandilluunniit isumaqatiginngilaat.

Ombudsmandip aammattaaq oqaatigaa malittarisassanik kommunip kingumoortumik atuutilersumik aalajangiisinaanissaanut piginnaatitsisunik piusoqanngitsoq.

Taamaattumik Ombudsmandi eqikkaalluni inerniliivoq kommuni innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiaasa aalajangiineq sioqqullugu kingumoortumik atuutilersumik ikililerneqarnissaannik aalajangiinissaminut inatsisikkut naammattumik tunngavissaqarsimanngitsoq.

Taamaalilluni oqartussaasup aalajangiinnginnermini inatsisikkut naammattumik tunngavissaqarneranik qulakkeerinnittarnerata pingaaruteqassusia suliap taaneqartup takutippaa.

2.3 Annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik

All. fuldmægtig Benjamin Turner

Kinaluunniit allagaatinik paasitinneqarumasinnaavoq, tassa imaappoq oqartussaasumi allagaatinik aalajangersimasunik il.il. misissuinissamut periarfissinneqarumasinnaavoq.

Allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisikkut aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisikkut aalajangersaavigineqarpoq. Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit innuttaasunut ingerlatsiviup allagaataanik paasitinneqarumallutik qinnuteqartunut atituumik atuuppoq. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit pingaartumik suliami illua'tungiusunut suliani imminnut tunngasuni allagaatinik paasitinneqarumallutik qinnuteqartunut atuuppoq.

Ingerlatsivik allagaatinik paasissutissiisassasoq aallaavittut atuuppoq, paasissutissiisoqassanngitsoq inatsimmi aalajangersarneqarsimanngippat. Ilaatinneqanngitsut ass. tassaapput allagaatit, oqartussaasup ilumini nammineq atugassaatur suliarineqarsimasut.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tassapput annikinnerpaaffiliilluni inatsisinik taaneqartartut. Tassa imaappoq oqartussaasoq allagaatinik paasitinneqarumaneq itigartinneqarsinnaagaluarpaluunniit allagaatinik paasissutissiisinnaasoq, allagaatit nipangiussisussaataitanermi pineqartunut ilaatinneqarnerisigut tamanna ajornartinneqanngippat. Tamanna annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavimmik taaneqartarpoq.

Allaaserisami matumani annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik oqaaseqaatit marluk (2020-3 aamma 2020-4) aallaavigalugit allaaserineqarpoq, Ombudsmandillu annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik oqaaseqaatini taakkunani isummerfigaa. Oqaaseqaatit taakku imm. 3.3-mi aamma 3.4-mi eqqartorneqarput.

Suliani taakkunani innuttaasoq taannaasoq Naalakkersuisoqarfiit sisamat allagaatinik paasitinneqarumanermik itigartitsisimasut pillugit Ombudsmandimut naammagittaalliortoq pineqarpoq. Ombudsmandi suliani marlunni Naalakkersuisoqarfiit itigartitsinermik aalajangiusimanniffigisaanni oqaaseqaateqarpoq.

Ingerlatsiviup annertusisamik paasissutissiinissamut periarfissaa paasissutissiinissaminillu isumaliutersuutiginnissaminut pisussaaffeqarnera

Oqartussaasoq qaqugukkut paasissutissiisinnaava paasissutissiisoqassanersorlu qaqugukkut isumaliutersuutigissavaa? Apeqqutit taakku Ombudsmandip suliami 2020-3-mi sammivai.

Naalakkersuisoqarfiup innuttaasooq suliami allagaatinik paasitinneqarumaneranik suliami 2020-3-mi itigartippaa, paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 3-mi suussusiliisimanissamik piumasaqaatip eqqortinneqarsimannginnera tunngavilersuutigalugu.

Suussusiliisimanissamik piumasaqaatip manna nassataraa, tassalu allagaatit suliarluunniit innuttaasup pineqartup paasitinneqarfigiumasai allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisami taaneqarsimassasut.

Naalakkersuisoqarfiup annertusisamik paasissutissiissanerluni isumaliutersuutigisimanngilaa. Tassami Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq annertusisamik paasissutissiisoqassanersoq isumaliutersuutigisinaanngikkini, suussusiliisimanissamimmi piumasaqaat eqqortinneqarsimanngimmat.

Tassalu apeqqutaasooq unaavoq suussusiliisimanissamik piumasaqaatip eqqortinneqarsimannginnerata Naalakkersuisoqarfiup annertusisamik paasissutissiisnissamik isumaliutersuuteqarnissamut mattunneqarnera nassatarineraa.

Ombudsmandip oqaatigaa oqartussaasooq allagaatinik paasissutissiiuaannarsinnaasooq, oqartussaasooq taamaaliornermigut paasissutissanik nipangiussisussaataaneq il.il. pillugit malittarisassani pineqartunik ilaatinneqartunik tunniussinngippat. Taamaattumik annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik suussusiliisimanissamik piumasaqaat eqqortinneqarsimanngikkaluarpuunniit aamma atuuppoq.

Suliami tamatuma kingornatigut apeqqutaalerpoq Naalakkersuisoqarfik annertusisamik paasissutissiissanerluni naliliinissaminut pisussaaffeqarnersoq.

Ombudsmandip oqaatigaa paasissutissat piumaneqartut annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik aallaavigalugu tunniunneqarnissaat oqartussaasup tamatigut isumaliutersuutigisartussaagaa, qinnuteqartup tamanna oqartussaasumut piumasariipagu.

Ombudsmandi oqarpoq qinnutigisaaq taamaattoq atituumik paasineqartassasooq, qanorlu paasineqarnissaa pisut pineqartut aallaavigalugit nassuiarneqartassasooq. Taamaattumik annertusisamik paasissutissiisoqarnissaanik innuttaasup qinnutigisaa immini qinnutigisatut naammassinnaavoq, naak paasitinneqarnissamik qinnutigisaaq annertusisamik paasissutissiisoqarnissaa oqartussaasup isumaliutersuutigissagaa erseqqivissumik qinnutigisamik imaqqanngikkaluartoq.

Suliami pineqartumi taamaattoqarpoq, tassanilu innuttaasup Naalakkersuisoqarfik annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik aallaavigalugu paasissutissiisnissaq isumaliutersuutigeqqullugu erseqqivissumik qinnutigisimanngilaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq innuttaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni arlaleriarluni qinnutigisai annertusisamik paasissutissiisoqarnissaanik qinnutigisatut ata-

simut isigisariaqartut. Taamaattumik Naalakkersuisoqarfiup annertusisamik paasisutissiisoqarnissaa isumaliutersuutigissallugu pisussaaffeqarsimavoq.

Innuttaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaa oqartussaasup annertusisamik paasisutissiisoqassanersoq isumaliutersuutigissallugu pisussaaffeqarneranik tamatigorsuullunngajak nassataqartartoq suliaq taassuma takutippaa.

Ingerlatsiviup annertusisamik paasisutissiisoqarnissaanik naliliinera

Annertusisamik paasisutissiisarnermik tunngaviup aallaavia oqaatigineqartutut tassaavoq paasisutissat nipangiussisussaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqarnermik kut tamatumunnga akornusiinngippata ingerlatsivik allagaatinik paasisutissiisinnaasoq.

Taamaakkaluartoq oqartussaasup allagaatinik annertusisamik paasisutissiisoqarnissaanik qinnutigisaaq itigartitsissutigineqassasoq isumaliutersuutiguniuk pisumi misingiusilluni naliliissaaq, oqartussaasullu naliliinermi tassani isiginiagassat allagaatinik paasisutissiinissamik ikorfartuisut isiginiagassallu paasisutissiinissamut assortuisut oqimaalutassallugit.

Isiginiagassat allagaatinik paasisutissiisoqarnissaanik qinnutigisap akuersaarneqarnissaanik ikorfartuisut pingaarnertut tassaapput qinnuteqartup soqutigisai.

Taamaattumik qinnuteqartup paasisutissanik pissarsinissani immikkut soqutigisaqarfigineraa oqartussaasup isiginiassavaa. Tamanna paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit aamma suliaqartut suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugit atuutunut paarlangalluinnarpoq, taakkunaniami aalajangersarneqarmat oqartussaasup allagaatinik paasitinneqarumaneq qinnuteqartup paasisutissanik pissarsinissami naammattumik soqutigisaqarfiginngikkaa innersuussutigalugu itigartissanngikkaa. Taamaattumik qinnuteqartup soqutigisaqarnera taamaallaat oqartussaasup annertusisamik paasisutissiisoqassanersoq naliliinerani ilanngunneqarsinnaavoq.

Qinnuteqartoq tusagassiorfiit sinniisorippassuk annertusisamik paasisutissiisarnermik tunngavik sapinngisamik annertunerpaamik atorineqassaaq. Tusagassiorfiit allagaatinik paasitinneqarnissamik immikkut annertussusilimmik soqutigisaqartuupput.

Isiginiagassat allagaatinik paasisutissiisoqarnissaanik qinnutigisap akuersaarneqannginnissaanik ikorfartuisut tassaagajuttussaapput inatsisini ilaatitsinnginnissamik aalajangersakkanut tunuliaqutaasutut isiginiagassat, taamaattumillu qinnutigisap aalajangersagaq sorleq tunngavigalugu suliarineqarnissaani allanngorartuullutik.

Ombudsmandip 2020-mi oqaaseqaatai

Suliami 2020-4-mi isiginiagassat oqartussaasup annertusisamik paasisutissiisoqassanersoq naliliinermini pingaartillugit isiginiarsimasai Ombudsmandip isummerfigai.

Suliami 2020-3-mi pisimasutut Naalakkersuisoqarfiup innuttaasoq allagaatinik paasitinneqarumanerani itigartissimavaa, suussusiliisimanissamimmi piumasaqaat eqqortinneqarsimanngimmat.

Naalakkersuisoqarfiulli suliami 2020-3-mi pisimanermi paarlattuanik suliami 2020-4-mi innuttaasoq suussusiliisimanissamik piumasaqaat eqqortinneqanngikkaluartuq annertusisamik paasisutissiisarnermik tunngavik aallaavigalugu allagaatinik paasisutissinneqaannassannginnersoq isumaliutersuutigisimavaa.

Qinnuteqartup ilisimatusarnermik ingerlataqartup oqaatigaa allagaatinik paasitinneqarneq ilisimatusarnermi siunertamut atorineqartussaasoq. Qinnuteqartoq isumaqarpoq taamatut soqutigisaqartuuneq tusagassiorfiit allagaatinik paasitinneqarnissamik immikkut oqimaassuseqartumik soqutigisaqarnerannut naligitinneqarsinnaasoq.

Suliamit erserpoq Naalakkersuisoqarfik annertusisamik paasisutissiisoqassanersoq naliliinermi illua'tungaani qinnutigisap akuerineqarnissaanik innuttaasup soqutigisaqarnerani illua'tunganilu isiginiagassanik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi suussusiliisimanissamik piumasaqaammut tunngaviusunik oqimaalutaasimasoq.

Qinnuteqartup saqqummiussai Naalakkersuisoqarfiup isumaqatiginngilai, naliliillunilu allagaatinik paasisutissiinnnginnissamik isiginiagassaq oqimaannerpaasoq. Taamaatumik allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisap Naalakkersuisoqarfiup annertusisamik paasisutissiisarnermik tunngavik aallaavigalugu akuersaarsimanngilaa.

Suliap Ombudsmandi matuminnga isummerfiginninnissaanut pissutissaqalersippaa, tassalu oqartussaasup annertusisamik paasisutissiisoqassanersoq naliliinermut atattillugu tusagassiorfiit sinniisaannut sapinngisamik annertunerpaamik akuersaartuusariaqarnerani ilisimatusartut pineqartunut aamma ilaatinneqarnersut.

Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfik isumaqatigaa oqarmat akuersaartuuneq tusagassiorfinnut atuuttoq ilisimatusartunut atuutilersillugu annertusineqarsinnaanngitsaq, Naalakkersuisoqarfiullu annertusisamik paasisutissiisoqassanersoq naliliinera isornartorsiornagu.

Suliaq 2020-4 Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inatsiseqartitsinikkut ineriartortitsinerup assigiittuaannannginnerannut assersuutissaavoq.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmik 1985-imeersumik aallaaveqaraluartuq Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinikkut atuuttut Danmarkimi atuuttunit allaapput, tassami paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit nutaaq Danmarkimi 2013-imi akuerineqarmat.

Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit nutaaq pillugu immikkut oqaaseqaatinit ersepoq ilisimatusartoq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqarpat manna nalinginnaasumik tunngaviutinneqarsinnaasusaaq, tassalu allagaatinik paasitinneqarnissamut pissutissaqartumik soqutigisaqarneq piosuq.

Ingerlatsiviup annertusisamik paasissutissiisoqassanersoq naliliineranik Ombudsmandip misiliinera

Ombudsmandi allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaq pillugu naammagittaalliiummik suliaqaraangami oqartusaaq annertusisamik paasissutissiisoqassanersoq naliliisimanersoq isiginiartarpaa.

Ombudsmandip annertusisamik paasissutissiisoqassanersoq oqartusaaq naliliinera aallaavittut isornartorsiornavianngilaa. Tamatumunnga pissutaavoq naliliinerup missingiussinermik ilaqarnera taamaattumillu Ombudsmandip sulinerata aallaavittut avataaniinera.

Isiginiagassalli oqartusaaq isiginiarsimasai suliamut attuumassuteqartuunersut inatsisinillu unioqqutitsisuunnginnersut Ombudsmandip misissussavaa. Aatsaat pissutsinik immikkut ittunik atuuttoqarpat oqartusaaq annertusisamik paasissutissiisoqassaneranik naliliinera Ombudsmandip isornartorsiussavaa.

2.4 Pissaanermik atuisarneq nammineersinnaatitaaner-milu akuliunnerit allat

All. fuldmægtig Kamilla Krogh Jensen

Ombudsmandi nunami maani paaqqinniffinni arlalinni ukiut tamaasa misissuisarpoq. Taakku ilaatigut tassaapput meeqqanik inuusuttunillu angerlarsimaffimmik avataan-nut inissinneqarsimasunik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit, inunnik innarluutilinnik paaqqinniffiit aamma utoqqaat illui. Misissuinerit taamaattut siunertaat tassaavoq paaqqinniffiit ataasiakkaat najugaqartunik ajunngitsumik pinninersut malittarisassa-nillu paaqqinniffinnut ataasiakkaanut atuuttunik malinninersut misissussallugu.

Inuit tamarmik namminneg inuunertik pillugu aalajangiisinnaatitaapput. Tamanna aam-inunmut paaqqinniffinni najugaqartunut atuuppoq.

Pisulli ilaanni paaqqinniffimmi sulisut najugaqartup nammineq aalajangiisinnaatitaa-nerani akuliunnissaat pisariaqarsinnaasarpoq, najugaqartup pineqartup isumassorne-qarnissaa, ataqqinassuseqarnera toqqissisimanissaalu qulakkeerniarlugit imaluunniit ilaatigut paaqqinniffimmi sulisut najugaqartullu allat eqqarsaatigalugit.

Paaqqinniffimmi sulisut najugaqartoq ass. piumanngikkaluartoq aalajangerlugu tigum-migunikku tassani pissaanermik atuipput.

Pissaanermik qaqugukkut atuisoqarsinnaanera pillugu malittarisassaqqarpoq. Malitta-risassat taakku pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmiipput.

Paaqqinniffimmi pisortaatigiit sulisullu pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi malittarisassanik aamma nammineq aalajangiisinnaatitaanermi pissaanermik atuisar-neq pillugu inatsimmi akuliunnernik allanik ilisimasaqarnersut Ombudsmandip misis-suinerit atatillugu ilaatigut paasiniartarpaa.

Malittarisassat taakku najugaqartut pissaanermik atuiiffigineqartut ataqqinassu-siiaanngitsumik inatsiseqartitsinermilu innarlitsaaliinikkut illersorneqarsinnaasumik pineqarnissaat ilaatigut qulakkeereqataaffigissavaat. Malittarisassat qitiunerpaat ilaat arlallit allaaserisami matumani sammeneqarput.

Kikkut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi pineqartunut ilaatinneqar-pat?

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip meeqqanut, inuusuttunut inersimasunullu pissaanermik atuisarneq aalajangersaaffigaa. Allaaserisami matumani inersimasunut pissaanermik atuisarneq kisimi pineqarpoq.

Inersimasut ilaannaat pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi pineqartunut ilaatin-neqarput.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit pissaanermik taamaallaat inunnut inersimasunut aalajangersimasunut tarnikkut pissutsimikkut annertuumik ataavartumillu piginnaanikillimasunut, pisortat sulissutiginninnerisigut inuttut suliassanillu ikiorneqartunut, kiisalu isumaginninnikkut perorsaanermik, passunneqarnermik, paaqqutarineqarnermillu ikiorneqartunut imaluunniit sammisassaqtitaanissamik allatigullu neqeroorfigineqartunut aamma inatsimmi §§-t 32-mit 36-mut tunngavigalugit iliuuseqarfigineqarnermut akuersinngitsunut atuinissamut periarfissiivoq. Tamanna pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 3-kkut aalajangersarneqarpoq.

Inummik tarnikkut pissutsimigut annertuumik ataavartumillu piginnaasakillimasumik oqarnermi pineqartoq tassaavoq inuk tamanna pissutigalugu imminut paarisinnaanngitsoq, isumatusaartumik iliuuseqarsinnaanngitsoq imaluunniit iliuuserisami kingunerisaanik ataatsimut paasinissinnaanngitsoq, taamatuttaarlu inuk amerlanertigut atuussinnaassuseqartumik nammineq akuersisinnaanngitsoq.

Inuit soorlu tarnikkut napparsimasuusinnaapput, ineriartornikkut kinguarsimasuusinnaallutik, autismeqartuusinnaallutik eqqarsartaasikkulluunniit nappaateqartuusinnaallutik. Inuit puigortunngortut pissutsit qanoq ittuussusiat apeqqutaatillugu pineqartunut aamma ilaatinneqarsinnaapput.

Inuup pineqartup tarnikkut pisinnaassusiata annikilleriarsimanera aamma pineqartup nammineq soqutigisaminik tamanna pissutigalugu isumaginnissinnaannginnera pillugit suliatigut uppersaasatit pisariaqartut piussapput. Inuup pisinnaasaqassusiata annikilleriarnera annertussusia inuit ataasiakkaarlugit tamatigut naliliisoqartassaaq. Tamatumunnga uppersaasatit pisariaqartut tassaasinnaapput nakorsat tarnilluunniit pissusiinik ilisimasallit suliaq pillugu oqaaseqaataat allaaserinninneriluunniit.

Pissaanermik qaqugukkut atuisoqarsinnaava?

Pisut arlallit pissaanermik atuinerik assigiinngitsunik nammineersinnaatitaanermilu akuliunnernik allanik atuinerup akuerineqarfigisinnaasai pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi allaaserineqarput. Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit qitiusumik tunngavinnik arlalinnik tunngaveqarpoq, taakkulu paaqqinniffimmi sulisut pissaanermik atuisoqassanersoq isumaliutersuuteqarneri tamaasa isiginiarneqartartussaapput.

Pissaanermik atuinerup isumassuineq isumaginninnikkullu perorsaalluni ikiuineq taarsinngisaannassavai, pisariaqarluinnartunut killilernerqassalluni pissaanermillu atuinnikkut angorusunneqartunut naapertuutissalluni. Tamanna pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 1-ikkut aalajangersarneqarpoq. Taamaattumik pissaanermik atuinnissamut periarfissaq qaqutigunnaq atorneqartartussatut isigineqassaaq, paaqqinniffinnilu sulisut pissaanermik atuineq tamatigut pinaveersimatinnisarlugulu killilersimaarnisarisassavaat.

Paaqqinniffinni sulisut pissaanermik atuineq sunaluunniit nammineersinnaatitaanermilu akuliunnerit allat suulluunniit sioqqullugit najugaqartoq nammineq piumassutsini tunngavigalugu peqataatinniarlugu periarfissatik tamaasa atussavaat, soorlu nanger-

mik taarsiiniarnermi. Tamanna pissaanermik atuisarnek pillugu inatsimmi § 30, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq. Pisoq allatut iliorluni aaqqinneqarsinnaanngippat pissaanermik atuneq aatsaat periarfissaalissaaq.

Pissaanermik atuisoqartariaqalerpat paaqqinniffinni sulisut pissaanermik atuneq annikinnerpaamik akuliuffiusoq tamatumunngali peqatigitillugu pisumi pineqartumi naammattoq atorniarsarissavaat. Taamaallutik sulisut iliuuseq akuliuffiunerusoq toqqassanngilaat, iliuuseq annikinnerusumik akuliuffiusoq atussallugu naammappat. Pissaanermik atuneq sulisut anguniakkatut kissaatigisaannut aammattaq naapertuuttuussaaq. Tamanna ingerlatsinermik inatsiseqartitsinermi pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavimmut takussutissaavoq. Tassa imaappoq akuliunnerit allat akuliuffiunnginnerusut anguniakkap angunissaanut naleqquppata taakku siulliulugit misilinneqartassasut. Tamanna pissaanermik atuisarnek pillugu inatsimmi § 30, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq.

Pissaanermik atuneq tamatuma saniatigut pineqartumut allanillu najuuttoqarpat najuuttunut allanut sapinngisamik qajassuussinerpaamik sapinngisamillu sivikinnerpaamik pisassaaq. Tamatuma pissaanermik atunerup pisariaqanngitsumik kanngunarsaasuunnginnissaa akornusersuutaannginnissaalu qulakkiissavaa. Tamanna pissaanermik atuisarnek pillugu inatsimmi § 30, imm. 3-kkut aalajangersarneqarpoq.

Paaqqinniffimmi sulisut nalornilersinnaapput, illua'tungaanimi najugaqartup isumasorneqarnera allallu mianerineqarnissaat qulakkeertussaagamikku illua'tungaaniilu najugaqartup nammineq aalajangiisnaatatitaanera ataqquisussaallugu.

Pissaanermik atunerit nammineersinnaatatitaanermilu akuliunnerit allat sorliit inatsimmiq unioqutitsinani atorneqarsinnaasut pissaanermik atuisarnek pillugu inatsisip aalajangersaavigaa. Tassa imaappoq pissaanermik atueriaatsit inatsimmi erseqqisumik taaneqartut kisimik atorneqarsinnaasut. Taamaallutik pissaanermik atunerit allat suugaluartulluunniit inerteqqutaapput. Piumasaqaatit suut pissaanermik atuisoqarsinnaalersinnagu eqqortinneqarsimassasut inatsimmi tamatumunnga peqatigitillugu allaaserineqarput.

Pissaanermik atuisarnek pillugu malittarisassat inatsimmut naapertuuttumik tunngaveqarnissamik piumasaqaammik ilaatigut tunngaveqarput. Tassa imaappoq inuttut nammineq kiffaanngissuseqarnek akuliuffigineqassappat inatsimmi tamatumunnga tunngavissaqassasoq.

Misissuinerni paaqqinniffinni pisortaqatigiit sulisullu pissaanermik atuisarnek pillugu inatsimmi malittarisassanik malinninersut taamaallunilu malittarisassat atuuttut unioqutillugit akuliuttoqartannginnersoq Ombudsmandip ilaatigut paasiniartarpaa.

Utoqqaat illuini 2018-imi aamma 2019-imi misissuinerni pissaanermik atuisarnek pillugu inatsimmi malittarisassanik eqqiluisaarnermut atatillugu iliutsini assigiinngit-

suni najugaqartunik aalajangiilluni tigummininnissamut sulisunut periarfissiisunik malinninneq Ombudsmandip ilaatigut isiginiartarsimavaa. Ombudsmandip malittarisassat paaqqinniffiit matumut immikkut ammaassutitik taaneqartartunik atuinissaanut periarfissiisut aamma isiginiarsimava. Malittarisassat taakku tulluuttuni allaaserineqarput.

Eqqiluisaarnermut atatillugu iliuutsini aalajangiilluni tigummininneq

Inuup timimigut eqqiluisaarnermi ikiorteqarusunnerluni aallaavittut nammineq aalajangerlussavaa.

Pissaanermilli atuisarneq pillugu inatsisip najugaqartoq inuttut pisariaqarnerpaatigut eqqiluisaarneqarnissaminut pinaappat sulisut najugaqartup aalajangerlugu tigumminissaanut periarfissipai.

Pisut eqqiluisaarnermi pissaanermik atuiffiusinnaasut suuneri inatsimmi allattorneqarsimapput. Tassa imaappoq pisut eqqiluisaarnermi atuiffiusinnaasutut inatsimmi allassimasut kisimik atorneqarsinnaasut. Taamatut pisoqarsinnaavoq soorlu nangermik taarsiinermi, uffaanermi kigutinillu saliinermi. Tamanna pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 33, imm. 1-ikkut aamma imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq.

Aalajangiilluni tigummininnermi iluaqusersuutitik atuisoqassanngilaq, najugaqartorlu taamaallaat aalajangerlugu tigummineqarsinnaalluni tamanna najugaqartup pineqartup isumassorneqarnera isumaginiarlugu qulakkeerniarlugulu pisariaqarluinnarpat.

Soorlu utoqqaat illuanni najugaqartoq, ass. najugaqartup puigortunngorsimasup nammineerluni perusersarfiliarsinnaanngitsup nangini taarseqqunagu pinaattup, pisariaqartumik paaqqutarisinnaajumallugu isumassorsinnajumallugulu aalajangerlugu tigummineqartariaqarfiinik pisoqarsinnaanera Ombudsmandip pisuni arlalinni paasiluarsinnaallugu oqaatigisarpaa.

Ombudsmandip tamatumunnga atatillugu tikkuarlugu aamma oqaatigisarpaa sulisut najugaqartunut pissaanermik atuinernik inatsimmik unioqqutitsisuunngitsuinnarnik atuisarnissaat aamma pissaanermik atuinerup najugartut inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarnerannik pisariaqarneratut mianerinilluni pisarnissaa soorunalimi aalajangiisuusoq.

Eqqiluisaarnermut atatillugu pissaanermik atuisoqarsinnaassappat kommunimi najugaqartup uninngavigisaani kommunalbestyrelsi paaqqinniffiup sulisui pissaanermik atuisinnaasut aalajangeereersimassasoq piimasaqataavoq. Eqqiluisaarnermi pisoq sorleq sorliilluunniit aamma aalajangiilluni tigummininneq qanoq sakkortutigissanersoq aalajangiinermi pineqarnerisut kommunalbestyrelsip aalajangiinerani takuneqarsinnaassaaq.

Eqqiluisaarnermut atatillugu pissaanermik atuneq taamaallaat piffissami killiligaasumi, qaammatit pingasut tikillugit sivisussusilimmi, akuerineqarsinnaavoq, qaammatit arfinillit tikillugit sivitsuinissamut periarfissalimmik. Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 33 pillugu oqaaseqaatinit erserpoq tamatumunnga pissutaasoq tassaasoq najugaqartup piffissami tassani suleqatiginiarnissaata pingaaruteqarnera, taamaalliluni kissaatigineqartutut eqqiluisaarneq najugaqartup suleqatigineqarneratigut anguniarneqarsinnaaqullugu. Pissaanermik atuinissamut akuersissut pisumi ajornartorsiummut ataavartumik aaqqiissutitut isigineqassanngilaq.

Ombudsmandi utoqqaat illuanni 2018-imi misissuinermi paasitinneqarpoq najugaqartup ataatsip nangimik taarsiinermut atatillugu aalajangerlugu tigummineqarnissaa ukiuni arlalinni pisariaqartuusimasoq, najugaqartummi utoqqaat illuanni sulisut tilluarniartarsimammagit. Najugaqartoq pineqartoq aalajangerlugu tigummineqarsinnaasoq kommunalbestyrelsi aalajangiisimanersoq pisortaqatigiit naluaat. Utoqqaat illuat najugaqartumut pissaanermik atuigaangat pisariaqarneratut aalajangiisoqareersimasarnissaa utoqqaat illuata qulakkiissagaa Ombudsmandip tamanna tunngavigalugu inassutigaa.

§ 33. Kommunimi sumiiffigisami kommunalbestyrelsi qaqutigut aalajangiisnaavoq najugaqarfittut ulluuneraniluunniit neqeroorumi pisortaq, imaluunniit sulisoq, pisortamit taamatut iliornissamut piginnaatinneqartoq inummik aalajangersimasumik tigumminilluni pissaanermik atuisinnaasoq, inuttut eqqiluisaarnermut atatillugu pineqartup isumassorneqarnissaata isumaginissaanut tamanna pisariaqarluinnartutut isigineqarpat. Inuttut eqqiluisaarnermut atatillugu pissaanermik atuinerup siunissami pinngitsoornissaa peqatigisaanik qulakkeerniarneqassaaq.

Imm. 2. Imm. 1 naapertorlugu timikkut pissaanermik atuineq eqqiluisaarnermik pisuni tulluuttuni akuerineqarsinnaassaaq:

- 1) Kigutiniq saliineq.
- 2) Unngiarneq.
- 3) Qulinneq, uffarneq atisanillu taarsiineq.
- 4) Nujaaartinneq kukiartinnerlu.
- 5) Nangernik nalequttanillu taarsiineq.
- 6) Amerissaaneq.
- 7) Ulussat iluini qarngullu iluani nerisat sinnikuinik peersineq.

Imm. 3. Kommunilbestyrelsip aalajangiinerani eqqiluisaarnermi pissutsit piviusut suut aalajangiinermi pineqarnerisut erseqqissaatigineqassaaq.

Imm. 4. Aalajangersimasumik tigummininnermut ikiuuttut atortunik atuisoqassanngilaq, aamma aalajangersimasumik tigumminneriaaseq taamatullu iliornikkut angunia-gaasoq imminnut naleqqiullutik atsikkutigiissallutik.

Imm. 5. Aalajangersagaq manna naapertorlugu timikkut pissaanermik atuineq piffissami qaammatit pingasut tikillugit sivilissusilimmi akuerineqarsinnaavoq. Kommunilbestyrelsi piffissamik sivitsuisinnaavoq, qaammatinilli 6-inik sivilissunerunngitsumik, pineqartumi eqqiluisaarnikkut pissutsit pitsaanerulersinniarlugit periutsit allat peqatigisaanik ineriartortinneqassammata, tak. imm. 1, oqaaseqatigiit aappaat.

Imm. 6. Inuup imm. 1 naapertorlugu siusinnerusukkut aalajangiiffigineqareersup tarnikkut pissutsimigut annertuumik ataavartumillu piginnaasakillismanera sulii ajorseriaateqaqippat, pisuni eqqiluisaarnermut tunngasuni aalajangersimasumik tigumminilluni timikkut pissaanermik atuinissamut akuersissut piffissamut qaammatit pingasut tikillugit atuuttussaq pillugu aalajangiisoqaaqqissinnaavoq, piffissaq qaammatit 6 tikillugit sivilissorneqarsinnaalluni.

Matumik ammaassutit immikkut ittu

Matumik ammaassut immikkut ittoq tassaavoq paaqqinniffiup najugaqartumut najugaqartunulluunniit arlalinnut piffissami aalajangersimasumik sivilissusiligaasumi atorsinnaasaa. Najugaqartoq paaqqinniffimmik qimatsinermigut nammineq timimi-gut allalluunniit timaasigut ajoqusiisinaanera ulorianaateqarpat, periarfissallu allat angusaqarfionngitsumik misilinneqarsimappata paaqqinniffiup matumik ammaassut immikkut ittoq atorsinnaavaa.

Matumik ammaassut immikkut ittoq tassaasinnaavoq matup marloqiusamik tigum-mivilerneqarnera, matumik ammaanissamut marloriarluni toorsineq assigisaallu naju-

gaqartup aninissaanik imminullu allalluunniit annertuumik ajoqusiisinnaanerani pinaveersimatitsisut ajornakusuulersitsisulluunniit. Matumik ammaassut immikkut ittoq pisariaqarsinnaavoq soorlu ulorianaatilimmik angallaffiusorujussuarni, pinngortitami sumiiffinni aalajangersimasuni najugaqartup pineqartup tammarfigisinnaasaani silalluunniit sakkortuumik sunniuteqarfigisaani, soorlu isserujussuartumi.

Utoqqaat illuanni najugaqartup puigortunngortup ukiukkut oqortumik qaatigooqartariaqarnini isikkamigulluunniit oqortunik atugaqarnissani paasisinnaajunnaarpagu paaqqinniffiup najugaqartoq – allat tamaasa angusaqarfiunngitsumik misilereerlugit – matuni silarlerni ammaassutini immikkut ittunik atuinermigut illersorniarsinnaavaa.

Matumik ammaassutini immikkut ittunik atuinessamut periarfissat pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 31, imm. 4-kkut, imm. 5-ikkut aamma imm. 6-ikkut aalajangersaavigineqarput.

§ 31. [...]

Imm. 4. Najugaqarfittut ulluuneraniluunniit neqeroorummi pisortap, imaluunniit sulisup, pisortamit taamatut iliorinissamut piginnaatinneqartup matunik ammaassutit immikkut ittut inummut ataatsimut arlaqartunulluunniit atorsinnaagai kommunalbestyrelsi aalajangiisinnaavoq, imaappat

- 1) inuup inuilluunniit arlallit najugaqarfittut ulluuneraniluunniit neqeroorummik qimatsinermigut/qimatsinermikkut timikkut annertuumik ajoquserinissamut imminut allaniluunniit ulorianartorsiortitsilernissaa aarlerinaateqarpat, aamma
- 2) aarlerinaatip tamatuma pinngitsoortinnissaanut pisuni ataasiakkaani pissutsit taman-na pisariaqarluinnartippassuk, aamma
- 3) inatsimmi periarfissat sinneri kinguneqanngitsumik atorineqareersimappata.

Imm. 5. Imm. 4 naapertorlugu matunik ammaassutitut immikkut ittunut ilaapput matup tiggummivii marloqiusat, matumik ammaanissamut marloriarluni toorsineq assigisaallu. Iliuuserisaq imatut matumik parnaarinnissutaassanngilaq, pineqartulli killilersugaanani ingerlasinnaaneranut atatillugu kinguarsaataassalluni, taamaasilluni sulisut maluginiarsinnaassammassuk pineqartoq anisoq.

Imm. 6. Imm. 4 naapertorlugu iliuuserisaq aallartinneqarpat, najugaqartut killilersugaanatik ingerlasinnaaneranut mianeriniarlugu matumi kalerrisaarummik ikkussisoqassaaq, taamaasilluni najugaqartut matumik ammaassummik immikkut ittunik namminneq atuisinnaanngitsut matumik ammaanissamut pisariaqartitaminnik ikiorneqassammata. Najugaqartut imm. 4 naapertorlugu iliuuserinninnermut ilaasut, aatsaat anitsaaliorneqarsinnaapput § 34-mi aalajangersagaq tamatuma peqatigisaanik atorineqarpat.

Matumilli ammaassutini immikkut ittunik atuineq taamalu najugaqartup paaqqinniffimmik qimatsinissaminut periarfissaanik killiliineq najugaqartut ataasiakkaat kiffaanngissuseqarneranni namminnerlu aalajangiisinnaatitaaneranni akuliunneruvoq taamaallilluni pissaanermik atuinerulluni. Taamaattumik paaqqinniffik matumik ammaassummik immikkut ittunik atuisinnaalersinnagu piumasaqaatit arlallit eqqortinneqarsimasussaapput.

Matumik ammaassutini immikkut ittunik aatsaat atuisoqarsinnaavoq kommunimi najugaqartup uningavigisaani kommunalbestyrelsi tamanna pillugu sioqqutsisumik aalajangeereersimappat.

Inuup inuilluunniit paaqqinniffimmik qimatsinermikkut imminnut ajoqusersinnaminut annertuumik ulorianartorsiortinnissaat allanilluunniit ulorianartorsiortitsinnissaat ilimanaateqassasoq piumasaqaataavoq.

Pisuni ataasiakkaani pissutsit inuup annertuumik ajoqusersinnaanerani pinaveersimatitsinnissap pisariaqarlunnartuunissaa aamma paaqqinniffiup pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi iliuutsit annikinnerusumik akuliuffiusut atorlugit ulorianartumik taassuminnga pinaveersimatitsiniarluni misileereersimanissaa aammattaq piumasaqaataapput.

Taamaalilluni paaqqinniffimmi sulisut inuup ajoqusersinnaanerani ulorianartumik pissaanermik atuinatik pinaveersimatitsiniarluaqqaarsimasussaanut matumik ammaassummik immikkut ittumik atuinnissamut periarfissap allanngortinnigilaa.

Parnaarsaatiivit atorineqassanngillat. Matumik ammaassutit najugaqartup pineqartup akornuserneqarani angalaarsinnaaneranut kinguarsaatituunnaq sunniuteqassapput, taamaalillutik sulisut najugaqartup aniartornerani maluginnissinnaalersillugit. Najugaqartuq matumik ammaassutini immikkut ittunik atuisinnaanngippat matumik ammaaniarnerani pisariaqarneratut ikiorneqartassaaq, aalajangersagarmi taanna najugaqartup paaqqinniffimmit anitsaaliornissaanut periarfissinngimmat.

Pisumi matumik ammaassummik immikkut ittumik atuisoqarsinnaasoq kommunalbestyrelsi akuersisimappat kommuni tamatuma saniatigut matumik ammaassummik immikkut ittunik atuisoqarnissaanik kommunalbestyrelsip akuersinerata kingornatigut matumik ammaassutit immikkut ittup atorineqarnissaa paaqqinniffimmit sulit pisariaqartinneqarneris ingerlaavartumik kingusinnerpaamillu qaammatit arfineq pingasut qaangiutsinnagit naliliissaaq. Taamaaliornikkut iliuutsip pisariaqarlunnartuq sinnerlugu atuutsinneqannginnissaa qulakkeerneqassaaq. Tamanna pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 52, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Ombudsmandip ilaatigut utoqqaat illuini misissuinermini arlalinni utoqqaat illuini najugaqartunut puigortunngortunut immikkoortortaqarfiit matuini silarlarni aqqiisutit assigiinngitsut takusarpari. Taakku ilaatigut tassaapput akkiuttartut, sannarsartut, paskvilgreb, matumik ammaat marloriarlugu toorlugu ammartartuq aamma matumut qarsorsat.

Paaqqinniffiit najugaqartunik puigortunngortunik isumassuinermit ilaatillugu najugaqartut annertuumik ajoqusersinnamut ulorianartorsioratik angalaarsinnaanerannik anguniagaqarnerat paasillaarsinnaallugu Ombudsmandip oqaatigisarpaa. Ombudsmandilli tamatumunnga peqatigitillugu tikkuarlugu oqaatigisarpaa iliuutsit taamaattut pisariaqartinneqartut paaqqinniffik isumaqaruni malittarisassat pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisikkut aalajangersarneqartut malittariaqarai.

Kommunip aalajangiinera

Pisuni eqqiluisaarnermut atatillugu aalajangiilluni tigumminnitarneq aamma matumik ammaassutini immikkut ittunik atuisinnaaneq pillugu aalajangersakkat ataatsimoorutaat tassaavoq taakku kommunalbestyrelsi tamatuminnga aalajangeereertinnagu atorpeqarsinnaanginnerat. Tamanna soorlu pisinnaavoq sulisut najugaqartup pineqartup isumassorneqarneranik isumaginnittut qinnuteqarnerat tunngavigalugu.

Kommunalbestyrelsi aalajangiisinaassappat paasissutissat assigiinngitsut pissarsiarineqassapput, aalajangiinissamut suliatigut patajaatsumik tunngavissaqarnissaq siunertaralugu. Tamanna pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 41-kkut aalajangersarneqarpoq.

Siullertut inuup piginnaanikillinera pillugu suliamut attuumassuteqartumik uppernaarsaatit pisariaqartut pigineqassapput. Aappaattut iliuutsip aallartinnissaa pillugu aalajangiisoqarnissaa siunniunneqartinnagu pissaanermik atuinnikkut akuliunnerup aallartinneqarnissaa pinngitsoortinniarlugu isumaginninnikkut perorsaalluni ikiunneq paaqqutarinninnerlu pillugit paasissutissat pigineqassapput. Taakkua saniatigut piffissap qanoq sivisutigisup iliuutsip atorpeqarneranut pisariaqartinneqarnera pillugu paasissutissat pigineqassapput, taamatuttaarlu ilaqutaasut nakkutilliisoqarsimappallu nakkutilliisup iliuuseriniarneqartoq pillugu oqaaseqaataat pissarsiariniarneqassallutik.

Malitsigitillugu nalunaarsuineq nalunaarutiginninnerlu

Paaqqinniffiup pissaanermik atuinerit suugaluilluunniit nalunaarsussavai, kommunimullu najugaqartup uninngavigisaanut Naalakkersuisunullu nalunaarutigisassallugit. Nalunaarsuineq nalunaarutiginninnerlu immersugassat immikkut ittut Naalakkersuisut suliarisimasaat atorlugit pisassapput. Tamanna pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 53-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Eqqiluisaarnermut atatillugu aalajangiilluni tigumminninnermik imaluunniit matumik ammaassutini immikkut ittunik atuinnermik nalunaarsuineq kingusinnerpaamik pisup pinerata aqaguani pisassaaq. Eqqiluisaarnermut atatillugu tigumminninnikkut akuliunnerit aamma matumik ammaassutini immikkut ittunik atuinerit nalunaarsorneqartut kommunimut najugaqartup uninngavigisaanut Naalakkersuisunullu qaammatit tamaasa nalunaarutigineqartassapput. Tamanna pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 55-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Akuliunnerit inatsimmik unioqqutitsisuunngitsut siumoortumillu akuerisaasut, soorlu kigutini saliinnermut atatillugu aalajangiilluni tigummininneq, akuliunnerup akuerineqartup pineri tamaasa, tassa ullut tamaasa nalunaarsorneqarnissaa pisariaqanngilaq. Pissaanermik atuneq akuerisaasoq ingerlaavartumik atorpeqartarpat nalunaarutiginninnermi oqaatigineqarsinnaavoq akuersissut soorlu kigutini saliinnermi ullut tamaasa (ilaanni immaqa ullormut marloriarluni) piffissami sivisussusia erseqqinnerusumik taaneqartumi atorpeqartartoq. Tamanna pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit pillugu ilitersuummi imm. 88-imit erserpoq.

Naammagittaalliornissamut periarfissat

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit tunngavigalugu akuliunnerit arlallit paaqqinniffimmi sulisut kommunalbestyrelsi tamanna pillugu siumut aalajangiisimanngikkaluartoq iliuserisinnaavaat. Taamaattoq tassaasinnaavoq sulisut najugaqartumik pisumi aalajangerlugu tigumminninnerat, najugaqartup imminut ajoqusernissaa allanilluunniit ajoqusiinissaa pakkersimaarniarlugu.

Akuliunnerit allat kommunalbestyrelsip aalajangiinera tunngavigalugu pisarput, soorlu najugaqartup eqqiluisaarnermut atatillugu aalajangerlugu tigummineqarnera imaluunniit matumik ammaassummik immikkut ittumik atuisinnaaneq.

Sulisut pisumi aalajangiillutik tigumminninnissamik aalajangernerat aamma kommunalbestyrelsip aalajangiinera najugaqartup naammagittaalliutigisinnaavai.

Kommunalbestyrelsip aalajangiinera, matumani paaqqinniffiup matumik ammaassutini immikkut ittunik atuisinnaanera imaluunniit sulisut najugaqartumik eqqiluisaarnermut atatillugu aalajangerlugu tigumminnissinnaanerannik aalajangiinera ilanngullugit eqqarsaatigalugit, najugaqartumit Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut aalajangiinera pineranit sapaatik akunneri arfinillit qaangiutsinnagit aamma naammagittaalliutigineqarsinnaapput. Tamanna pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 48, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Najugaqartoq nammineq naammagittaalliorsinnaanngippat naammagittaalliut ilaqu-taasup, soorlu katissimallugu aapparisaq, suliami illua'tungiusumut sinniisup nakkutilliisulluunniit, Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut najugaqartoq sin-nerlugu tunniussinnaavaa. Nakkutilliisumik toqqaasoqarsimappat nakkutilliisoq kisimi naammagittaalliuteqarsinnaatitaavoq.

Eqikkaaneq

Inersimasunut pissaanermik atuisoqannginnerani makku isumaliutersuutigineqartaria-qarput:

- Inuk pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 3-mi pineqartunut ilaatinneqarpa?
- Akuliunneq pisariaqarluinnarpa iliutsillu akuliunnikiffiunerusut misilinneqarsimappat?
- Akuliunneq eqqarsaatigineqartoq inatsisikkut tunngavissaqarpa?
- Kommunalbestyrelsi – tamanna eqqarsaatigineqartutut akuliuttoqarnissaanut piu-masaqaataappat – aalajangiisimava?

Pissaanermik atuisarneq namminerlu aalajangiisinnaatitaanermi akuliuttarneq pillugu malittarisassat

- Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit
- Inatsisissatut siunnersuut UKA2013/116 pillugu oqaaseqaatit
- Pissaanermik atuisarneq pillugu ilitsersuut: Isumaginninnermik suliasaqqarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaat pillugu ilitsersuut – immikkoortoq III inersimasut pillugit 2013

2.5 Meeqqanik inuusuttunillu angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarsimasunik angerlartitsisarneq

All. fuldmægtig Camilla Leidesdorff Laudrup

Meeraq inuusuttorluunniit angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarsimasooq inissinneq pisariaqarunnaarpat angerlartinneqassaaq. Kommuni tassaaq meeraq inuusuttorluunniit angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartumut angerlartinneqarsinnaanersoq aalajangiisartoq.

Meeqqanik inuusuttunillu angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarsimasunik angerlartitsinerit pillugit suliat arlallit Ombudsmandip ukiuni kingullerni suliarisarsimavai. Kommunit sulianik angerlartitsinernut tunngasunik suliarinninneri eqqarsaatigalugit ajornartorsiutit assigiinngitsut Ombudsmandip suliani 2018-4-mi, 2019-2-mi aamma 2020-5-imi suliarisimavai. Ombudsmandip oqaaseqaatai suliani pineqartut kikuussusii ilisarnarunnaarsakkat Ombudsmandip nittartagaani atuarneqarsinnaapput.

Ombudsmandip paasinninnera unaavoq meeraq inuusuttorluunniit angerlartinneqarsinnaanersoq isummerfigissallugu kommuni qaqugukkut pisussaaffeqarnerisooq kommunit pisut ilaanni eqqumaffigineq ajoraat.

Isummerfiginninnginnerup meeraq inuusuttorluunniit angerlartinneqassasooq imaluunniit angerlarsimaffimmi avataani inissisimaannassasooq kommunip siviluallaamik aalajangiinarnera – pisullu ilaanni tamanna pillugu aalajangiinngitsuuinnera – nassatarisinnaavaa.

Kommunip meeraq inuusuttorluunniit angerlarsimaffiup avataanut qaqugukut inississavaa inississinnaavaaluunniit?

Meeqqap inuusuttulluunniit immikkut ittumik tapersersorneqarnissaaq pisariaqartikkaa meeqqamik inuusuttumilluunniit isumaginninnermik suliaqartup misissuinerata takutippagu, immikkullu tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsineq matussuserneqarsinnaanngippat angerlarsimaffimiluunniit ajornartorsiutit allatut iliornikkut aaqqinneqarsinnaanngippata meeqqap inuusuttulluunniit angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarnissaa kommunip neqeroorutigissavaa. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq.

§ 27. Kommunalbestyrelsen aalajangissavaa meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqassanersoq isumaginninnikkut § 45 malillugu misissuinerup takutippagu meeqqap ikiorserneqarnissaminut immikkut pisariaqartitaanik akuersinissamut annertuumik pingaaruteqartoq.
[...]

Pisuni taamaattuni kommunip meeraq inuusuttorluunniit angerlarsimaffiup avataanut inississinnaavaa, inissiisoqarnissaa angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiagartup akuerippagu (akuersisitsilluni inissiineq). Inuusuttoq 15-inik ukioqalersimaguni inissiisoqarnissaa aamma akuerissavaa. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 50, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Meeqqap inuusuttulluunniit peroriartornerata, peqqissusiata ineriartornerataluunniit ilungersunartumik ajoquserneqarnissaa pissutsinit meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 28, imm. 1, nr. 1-4-mi taaneqartunit erseqqissumik aarlerinartorsiortinneqarpat meeraq inuusuttorluunniit angerlarsimaffimmi avataanut inissineqassasoq kommuni aalajangiissaaq. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 28, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq.

§ 28. Kommunalbestyrelsen angajoqqaatut oqartussaassusilik meearluunniit akuersiteqqaanagit meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissineqarnissaa aalajangissavaa, meeqqap peroriartorneranut, peqqissusianut ineriartorneranulluunniit ilungersunartumik ajoquserneqarnissaa aarlerinarlunnarpat makku pissutigalugit:

- 1) meeqqamut amigartumik isumassuisoqarpat isumassuisoqanngippalluunniit,
- 2) timikkut tarnikkulluunniit persuttaaneqarsimappat, paarsinerluttoqarsimappat kinguaassutitigulluunniit innarliisoqarsimappat,
- 3) meeqqami imaluunniit meeqqap qanigisaanik atornerluinermik ajornartorsiuteqartoqarpat, pinerlunniartartoqarpat allatigulluunniit inuuniarnikkut annertuunik ajornartorsiuteqartoqarpat, imaluunniit
- 4) meeqqami meeqqalluunniit qanigisaanik pissutsikkut naleqqussarnissamut allatigulluunniit ajornartorsiuteqartoqarpat,

Imm. 2. Imm. 1 malillugu taamaallaat aalajangiisoqarsinnaavoq, ajornartorsiutit meeqqap angerlarsimaffimmi najugaqaannarneratigut aaqinneqarsinnaanngitsut kommunalbestyrelsen tunngavissalimmik ilimagippagu.
[...]

Meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 28, imm. 1 tunngavigalugu inissiisoqassappat ajornartorsiutit meeqqap inuusuttulluunniit angajoqqaatut oqartussaassutsinik tigummiagartumi najugaqaannarneratigut aaqinneqarsinnaanngitsut kommunip naliliinissaa piumasaqaataavoq. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 28, imm. 2-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Kommunip meeraq inuusuttorluunniit pisuni taamaattuni inississavaa, angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiagartuq inuusuttorluunniit 15-ileereersimasoq nammineq inissiisoqarnissaanik akuersissutiginninngikkaluarpalluunniit (pinngitsaaliilluni inissiineq/akuersisitsinani inissiineq).

Kommunip meeraq inuusuttorluunniit qaqugukkut angerlartissavaa?

Kommuni tassaavoq meeraq inuusuttorluunniit angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiagartunut angerlartinneqarsinnaanersoq (angerlartitsineq) taakkunanilu naju-gaqaqqilersinnaanersoq imaluunniit meeraq inuusuttorluunniit angerlarsimaffimmi avataani inissisimaneqaannassanersoq aalajangiisussa. Tamanna meeqqanik taper-sersuisarneq pillugu inatsimmi § 5-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Inissiinermi siunertarineqartoq anguneqarpat inissiinerulluunniit siunertaa eqqor-tinneqarunnaarpat angerlarsimaffiup avataanut inissiineq unitsinneqassaaq meerar-lu inuusuttorluunniit angerlartinneqassalluni. Angerlarsimaffiup avataanut inissii-neq inuusuttoq 18-inik ukioqalerpat kingusinnerpaamik unitsinneqassaaq. Tamanna meeqqanik taper-sersuisarneq pillugu inatsimmi § 40-kkut aalajangersarneqarpoq.

§ 40. Ikorsiinissamik suliniuteqarnerit, ikorsiinissamillu suliniuteqarnerit immikkut ittut kiisalu ikorsiinissamik suliniuteqarnerit sukannernerit, tak. kapitalini 7-9-ni aalajanger-sakkat, kiisalu tamakku pillugit suliniuteqareernermi malitseqartitsilluni suliniutit unit-sinneqassapput, taakku malillugit sulineri anguniarneqartut anguneqarpata, imaluunniit ikorsiinermik suliniuteqarnikkut siunertarineqartut tungavissaarukkaangata.

Imm. 2. Inatsisartut inatsisaat una malillugu ikorsiinissamik suliniuteqarnerit kommu-nalbestyrelse suliniuteqareernermi malitseqartitsinissamik aallartitsisoqarnissaanik aalajangiingippat, unitsinneqassapput meeraq 18-inik ukioqalerpat, takuuk § 42

Angerlartitsisoqassanersoq kommuni naliliinissaminut qaqugukkut pisussaaf-feqartarpa?

Meeqqamik inuusuttumilluunniit taper-sersuineq kommunip ingerlaavartumik naleq-qussassavaa, qulaanilu oqaatigineqartut taper-sersuinerup siunertaa allanngorpat taper-sersuinerulluunniit siunertaa anguneqarpat taper-sersuineq unitsinneqassalluni.

Tassa ilaatigut imaappoq meeraq inuusuttorluunniit angerlarsimaffimmi avataani inis-sisimaneqaannassanersoq imaluunniit angerlartinneqarsinnaanersoq ingerlaavartu-mik nalilersussallugu kommuni pisussaaffeqartoq.

Meeraq inuusuttorluunniit angerlartinneqassasoq angerlarsimaffimmi najugaqaqqi-lissasoq imaluunniit inuusuttoq 15-ileereersimasooq inissisimaneqarunnaassasoq angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiagartup kissaatigippagu meeraq inuusut-torluunniit angerlartinneqarsinnaanersoq naliliissalluni kommuni tamatigut pisussaaf-feqartarpoq. Tamanna meeraq inuusuttorluunniit angerlarsimaffimmi avataanut akuer-sisitsinani inissinneqarsimanersoq (akuersisitsilluni pinngitsaaliilluniluunniit inissii-neq) apeqqutaatinngu atuuppoq.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummi-a-qartup inuusuttullu 15-ileereersimasup siusinnerusukkut akuerisimappassuk anger-

lartitsisoqarnissaanik qinnutigisaq akuersinermik taassuminnga tunuartitsinertut isigineqassaaq.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiinermut akuersineq angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartup tunuartippagu meeraq inuusuttorluunniit angerlartinneqarsinnaanersoq imaluunniit inissiineq meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 28-mi malittarisassat tunngavigalugit akuersisitsinani inissiinertut ingerlaqqissanersoq kommunip isummerfigissavaa. Pisuni taamaattuni meeqqamik inuusuttumilluunniit inissiineq meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 27 tunngavigalugu attatiinnarneqarsinnaanngilaq.

Inissiisoqarnissaa inuusuttup siusinnerusukkut akuerisimappagu akuersininilu tunuartippagu inuusuttoq angerlartinneqarsinnaanersoq imaluunniit inissiineq meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 28-mi malittarisassat tunngavigalugit akuersisitsinani inissiinertut ingerlaqqissanersoq kommunip aamma taamatut isummerfigissavaa. Pisuni taamaattuni inuusuttumik inissiineq meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 27 tunngavigalugu aamma attatiinnarneqarsinnaanngilaq.

Meeraq inuusuttorluunniit angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartup inuusuttorlu 15-ileereersimasooq akuersitinnagit angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarsimappat inissiineq attatiinnarneqassasoq kommuni aalajangiisnaavoq, angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartup inuusuttulluunniit 15-ileereersimasup angerlartitsisoqarnissaa qinnutigigaluarpassulluunniit. Taamatut pisoqarsinnaavoq angerlarsimaffiup avataanut akuersisitsinani inissiinermut piumasaqaataasut sulii eqqortinneqarnersut kommuni nalileereerpat. Angerlarsimaffiup avataanut inissiinermik taamatut aalajangiusimanninneq meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 28-mi malittarisassat tunngavigalugit pisarpoq.

Aalajangiineq kommunip qanoq iliorluni nalunaarutigissavaa?

Angerlartitsisoqarnissaanik imaluunniit angerlartitsisoqarnissaata itigartitsissutigineqarnissaanik aalajangiineq allakkatigut nalunaarutigineqassasoq meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi malittarisassaqaanngilaq. Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi allakkatigoortitsisoqarnissaanik aamma nalinginnaasumik malittarisassaqaanngilaq. Taamaattumik aalajangiineq aallaavittut oqaasiinnartigut nalunaarutigineqarsinnaavoq.

Aalajangiinerulli annertuumik nanertuutaasup allakkatigut nalunaarutigineqarnera, aalajangiinerulli oqaasiinnartigut nalunaarutigineqartup tamatuma kingornatigut allakkatigut uppersarsarneqarnera ingerlatsinermi ileqqorissaarneruvoq.

Ombudsmandip paasinninnera unaavoq angerlartitsisoqarnissaanik imaluunniit angerlartitsisoqarnissaata itigartitsissutigineqarnissaanik aalajangiineq angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartumut aamma meeqqamut inuusuttumulluunniit pingaarutilerujussuusoq. Ombudsmandi tamanna tunngavigalugu isumaqarpoq aalajangiineq taamaattoq allakkatigut nalunaarutigineqartariaqartoq imaluunniit aalaja-

ngiineq oqaasiinnartigut aamma nalunaarutigineqarnermi kingornatigut allakkatigut pilertortorujussuarmik uppersarsarneqartariaqartoq. Tamanna atuuppoq angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartup aamma meeqqap inuusuttulluunniit aalajangiinnermut isumaqataanerat apeqqutaatinnagu. Tamanna Ombudsmandip oqaaseqaataanit 2020-5-imit erserpoq.

Piffissaq kommunip sulianik angerlartitsinernut tunngasunik suliarinninnerani atorneqartartoq

Meeqqap inuusuttulluunniit angerlarsimaffimmi avataani inissinneqarsimasup angerlartinneqarnissaa angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartup qinnutigipagu kommunip qanoq pilertortigisumik aalajangiinissaanut immikkut piffissaliussanik meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi aalajangersaasoqarsimanngilaq. Inuusuttoq 15-ileereersimasooq angerlartinneqarumalluni qinnuteqarpat piffissaliussanik aamma aalajangersaasoqarsimanngilaq.

Piffissaq oqartussaasut sulianik suliarinninnerminnut atortagaat pillugu ataatsimut malittarisassanik aammattaaq aalajangersaasoqarsimanngilaq, suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi inatsisiniluunniit allani.

Ombudsmandip paasinninnera unaavoq meeqqap inuusuttulluunniit angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarnera annertoorujussuarmik akuliunnerusooq, taamaattumilu suliat angerlartitsinernut tunngasut immikkut pilertussuseqartumik suliarineqartariaqartut. Ombudsmandi tamanna tunngavigalugu isumaqarpoq angerlartitsiumalluni qinnutigisaa kommunip sapaatit akunnerisa amerlanngitsut sivisunerpaamilluunniit qaammatialunnguit ingerlanerani isummerfigisariaqarai. Tamanna Ombudsmandip oqaaseqaataanit 2019-2-mit erserpoq.

Ombudsmandip tamatumunnga atatillugu tikkuarlugu oqaatigaa kommunip angerlartitsisoqarnissaanik qinnutigisamik suliarinninnerata nalaani angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut naammagittaalliornissaminut mattunneqarsimasartoq, kommunimi piffissami tassani sulii aalajangiisimanngimmat. Tamanna kommunimi suliamik piffissami sivisuumi suliarinnittoqarnerani angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartup inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarneranik annertuumik sanngiillisitsisuuvoq.

Tamanna meeqqap inuusuttulluunniit inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarneranut aamma taamatut sanngiillisitsisuuvoq, pisumimi taamaattumi meeraq inuusuttorluunniit inissiinnermik Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut naammagittaalliutiginissaminut mattunneqarsimasarmat.

Naammagittaalliornissamut periarfissat

Meeqqap inuusuttulluunniit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaanik, angerlartinneqarnissaanik angerlartitsinissalluunniit itigartitsissutigineqarnissaanik kommunip aalajangiineri Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut naammagittaalliutiginineqarsinnaapput. Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfim-

mut naammagittaalliuut aalajangiisoqarneranit kingusinnerpaamik sapaatit akunneri arfinillit qaangiutsinnagit tunniunneqarsimassaaq.

Inissiisoqarnissaaq imaluunniit akuersisitsinani inissiinerup attatiinnarneqarnissaaq. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiineri angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiqartup aamma meeqqap inuusuttulluunniit Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmut suliaq angortissinnaavaat. Suliaq aalajangiinerup kingornatigut sapaatit akunneri sisamat tikillugit eqqartuussivimmut suliaq angortinneqassaaq.

Kommunip meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerisa naammagittaalliuutiginneqartarnerat pillugu malittarisassat meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 60-ip aamma isumaginninnerup aqunneqarnera aqquissuunneqarneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 11-mi, 12. november 2001-imeersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasumi § 8-p nassataa.

Qeqertarsuarmi innutaasut Ombudsmandip sulisuinik oqaloqateqarnissaminnut martsimi periarfissaqarsimapput.

Ombudsmandip suliat suliarisimasani arlallit ukiut tamaasa tamanut saqqummiuttarpai. Suliat ukiumi nalunaarusiunneqartumi tamanut saqqummiunneqartut tulluittuni eqqartorneqarput, taakkulu tamarmiutillugit suliani pineqartut kikkussusii ilisarna-runnaarsillugit Ombudsmandip nittartagaani www.ombudsmandi.gl-imi atuarneqarsinnaapput.

3.1 Piffissaq suliap siusinaartumik pensionisiat naatsor-sorneqarnerannut tunngasup suliarineqarneranut ator-neqartoq sivisuallaq amigartumik nalunaarsuinerup nassataraa (2020-1)

Innuttaasoq 2016-imi siusinaartumik pensionisianik akileraarutit ilanngaatinagit qaammammut 1.817 kr.-nik pisartagaqassasoq taamani Qaasuitsup Kommuniusoq 2015-imi novemberimi aalajangiivoq. Qaasuitsup Kommuniata aalajangiinera innuttaasup Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut 2015-imi decemberimi naammagittaalliuutigaa.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik 2017-imi julimi aalajangiivoq siusinaartumik pensionisiat aningaasartaasa amerlassusissaat Qaasuitsup Kommuniata kukkusumik tunngaveqarluni naatsorsorsimagai, aalajangiinerlu suliareqqitassanngortillugu utertillugu.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinera Qaasuitsup Kommuniata 2017-imili tigusimavaa – imaagunarpoq julimi septemberimilu – kommunilli aalajangiineq eqqortumik nalunaarsorsimanngilaa, taamaattumillu suliamik suliarinninnerup aallartisarneqarnera kinguaattoortinneqarujussuarluni.

Kommuni Qeqertalik – suliamik Qaasuitsup Kommuniata 1. januar 2018-imi avinneqarnerata kingornatigut tigusisoq – 2019-imi februarimi nutaamik aalajangiivoq, tassanngalu erserpoq innuttaasoq 2016-imi siusinaartumik pensionisianik akileraarutit ilanngaatinagit qaammammut 9.083 kr.-nik tigusaqartartussaasimagaluartoq.

Kommuni Qeqertallip suliamik Ombudsmandip misissuineranut atatillugu oqaatigaa kommunip paasinninnera unaasoq piffissaq suliamik suliarinninnermut atorneqartoq aamma kommunip nalunaarsuineru ingerlatsinnermi ileqqorissaarnermut naapertuut-tuusimanngitsut.

Kommunip piffissaq suliamik suliarinninnermut atorneqartoq sivilaallaarnerarlugu oqarnera Ombudsmandip isumaqatigaa. Ombudsmandip paasinninnera unaavoq piffissaq suliamik suliarinninnermut atorneqartoq isorisarialik pineqartoq.

Suliap innuttaasumut tunngasup suliareqqitassanngorluni utertinneqarnermi kingornatigut katillugit ukiup ataatsip affallu missaanni sivilutigitsumik kommunimi suliarineqarsimanera aamma suliap pisariuvissuunngitsup pilertornerujussuarmik suliarineqarsinnaasimasariaqaraluartup pineqarneri Ombudsmandip pingaartillugit ilaatigut isiginiarpai.

Qaasuitsup Kommuniata imaluunniit Kommuni Qeqertallip suliamik suliarinninnermi iliuutsinik pingaaruteqartunik 2019-imi januari sioqqullugu iliuuseqarsimannginnerat Ombudsmandip pissutsitut sakkortusaataasutut isigaa.

Ombudsmandip oqaatigaa eqqortumik nalunaarsuineq oqartussaasup eqqaasitse-riaatsinik naammattumik pitsaassuseqartunik suliap puigorneqartannginnissaannik qulakkeerisunik pilersitsisinnaaneranut tunngaviugajuttartussaasoq. Ombudsmandip imatut paasivaa kommunimi kukkusumik nalunaarsuineq tassarpiaasoq suliap aallartinneqarnerata kinguaattoortinneqarujussuarneranut pissutaasoq.

(Oqaaseqaat 28. april 2020-meersoq, j. nr. 2019-120-0054)

3.2 Innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiai kommunip kingumoortumik atuutilersumik ikililersinnaanngilai (2020-2)

Ombudsmandip 2019-imi oqaaseqaammi oqaatigaa innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiaanik Kommuneqarfik Sermersuup ikililerisimanera inatsiseqartitsinermik atuuttumik unioqqutitsisuusq, tassami aalajangiineq innuttaasumut toqqartumik nalunaarutigineqarsimanngimmat (2019-6).

Ombudsmandi isumaqarpoq kommunip aamma Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup suliamik suliarinninnerat isorisarialerujussuusimasoq, kommunimmi inuuniarnermut ikiorsiissutinik ikililerinissamik aalajangiinera 2015-imeersoq Naammagittaalliuteqartarfiup aalajangiusimasimammagu.

Suliaq Naammagittaalliuteqartarfiup suliareqqippaa, kommunillu aalajangiinera atuussinnaassuseqanngitsutut isigalugu. Suliaq Naammagittaalliuteqartarfiup suliareqqitassanngortillugu kommunimut utertippaa, taamaalilluni kommuni nutaamik aalajangiisinnaaqqullugu.

Kommuni suliami nutaamik 22. januar 2020-mi aalajangiivoq. Aalajangiinermi tassani innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiai 1. januar 2015-imit sunniuteqartumik ikililerneqarput.

Kommuni innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiaanik aalajangiineq sioqqullugu sunniuteqartumik (kingumoortumik atuutilersumik) ikililerisinnaanersoq tamanna tunngavigalugu nammineerluni misissuiffigalugu Ombudsmandip aallartippaa.

Kommuni isumaqarpoq Naammagittaalliuteqartarfiup suliaq suliareqqitassanngortillugu utertinneqassasoq aalajangiinerata kommuni kingumoortumik atuutilersumik aalajangiinissaanut pisussaaffileraa.

Naammagittaalliuteqartarfiup aalajangiineranik kommunip paasinninnera Naammagittaalliuteqartarfiup Ombudsmandilluunniit isumaqatiginngilaat.

Ombudsmandip tamatumunnga atatillugu oqaatigaa kommuni innuttaasup inuuniarnermut ikiorsiissutisiaanik kingumoortumik atuutilersumik ikililerippat inatsisiliortut taamaaliornissamut piginnaatitsissutaat ersarisoq piusariaqartoq. Ombudsmandi isumaqarpoq inatsisit kommunimut taamatut piginnaatitsissummik tunniussinngitsut.

Taamaattumik Ombudsmandip paasinninnera unaavoq kommuni innuttaasup ikiorsiissutisiaanik aalajangiineq sioqqullugu sunniuteqartumik kingumut atuutilersumik sunniuteqartumik aalajangiinissaminut inatsisikkut tunngavissaqanngitsoq. Kommunip aalajangiinera Ombudsmandip isorisarialerujussuartut isigaa.

Kommunip suliaq suliareqqissagaa Ombudsmandillu oqaatigisai isiginiarlugit suliarsagaa Ombudsmandip inassutigaa.

Kommuneqarfik Sermersooq Ombudsmandimut nalunaarpoq inassutigisaa kommunip malinnianngikkaa. Ombudsmandi innuttaasup kommunimik imminut aningaasartuutaanngitsumik eqqartuussivikkut suliassanngortitsinissaminut akuerineqarneranut tamanna tunngavigalugu peqataavoq.

(Oqaaseqaat 31. august 2020-meersoq, j.nr. 2020-907-0002)

3.3 Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisap suussusiliisoqarsimanissaanik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi piumasaqaat eqqortinngikkaluaraa annertusisamik paasissutissiinissaq isumaliutersuutigissallugu Naalakkersuisoqarfiup pisussaaffigaa (2020-3)

Innuttaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaa Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup itigartippaa.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisanik Naalakkersuisoqarfiup 1. januar 2017-ip kingornatigut tigusimasaanik taakkunungalu akissutitik paasitinneqarnissani innuttaasup qinnutigisimavaa.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 3-mi suussusiliisoqarsimanisaanik piumasaqaatip eqqortinneqarsimannginnera Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinnermut tunngavilersuutigaa.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisami allagaatit sulialluunniit pineqartup paasitinneqarfigiumasaasa taaneqarsimanissaat suussusiliisoqarsimanissaanik piumasaqaatip nassataraa.

Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinera innuttaasup Ombudsmandimut naammagittaalliutigaa.

Ombudsmandip suliamik suliarinninneranut atatillugu Naalakkersuisoqarfiup oqaatigaa suussusiliisoqarsimanissamik piumasaqaat eqqortinneqarsimanngikkaluartoq paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik malillugu paasissutissiisoqaannassannginnersoq Naalakkersuisoqarfiup isummerfigisimanngikkaa.

Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera unaavoq suussusiliisoqarsimanissaanik piumasaqaat eqqortinneqarsimanngippat suliami allagaatinik annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik malillugu tunniussisoqarnissaanik apeqqut Naalakkersuisoqarfiup nalilersinnaanaguluunniit nalilertussaannikkaa.

Naalakkersuisoqarfiup suussusiliisoqarsimanissaanik piumasaqaatip eqqortinneqarsimannginneranik oqarnera Ombudsmandip isumaqatigaa. Ombudsmandip paasinninnera unaavoq innuttaasup qinnutigisaata akuersaarneqarnerata innuttaasup sulianik aalajangersimasunik Naalakkersuisoqarfiup tiggummisaanik tamanik misissuataarinisaminut periarfissaqalernera nassatarerpiassagaa. Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip innuttaasooq taamatut pisinnaatitaaffilinnigilaa.

Naalakkersuisoqarfiulli annertusisamik paasissutissiisarnermik paasinninnera Ombudsmandip isumaqatiginngilaa. Ombudsmandip oqaatigaa annertusisamik paasissutissiisoqassanersoq suussusiliisoqarsimanissaanik piumasaqaat eqqortinneqanngikkaluartoq naliliisoqarsinnaasoq. Oqartussaasoq tamatuma saniatigut, qinnuteqartup tamanna qinnutigippagu, annertusisamik paasissutissiinissap isumaliutersuutiginiisaanut pisussaaffeqartuaannarpoq.

Ombudsmandip paasinninnera unaavoq innuttaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaqattaagai annertusisamik paasissutissiisoqarnissaanik piumasaqaatitut isigisariaqartut. Taamaattumik Naalakkersuisoqarfik annertusisamik paasissutissiisoqassanersoq isumaliutersuutigissallugu pisussaaffeqarsimavoq.

Naalakkersuisoqarfiup annertusisamik paasissutissiisoqarnissaanik isumaliutersuuteqarsimannginnera Ombudsmandip isorisarialittut isigaa.

Suliaq Naalakkersuisoqarfiup suliareqqissagaa innuttaasorlu allagaatinik annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik malillugu paasitinneqarsinnaanersoq isumaliutersuutigissagaa Ombudsmandip inassutigaa.

Naalakkersuisoqarfiup Ombudsmandi tamatuma kingornatigut nalunaarfignaa suliaq Naalakkersuisoqarfiup suliareqqinniaraa innuttaasorlu allagaatinik annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik malillugu paasissutissinneqarsinnaassanersoq tamatumunnga atatillugu isumaliutersuutiginiaraa.

Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinerata nutaap assilinera Ombudsmandip tamatuma kinguninguatigut tiguua.

(Oqaaseqaat 5. august 2020-meersoq, j.nr. 2020-702-0002)

3.4 Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumarnermik itigartitsinera Ombudsmandip isornartorsiorsinnaanngilaa (2020-4)

Innuttaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaa Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup itigartippaa.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisanik Naalakkersuisoqarfiup 1. januar 2017-ip kingornatigut tigusimasaanik taakkunungalugu akissutini paasitinneqarnissani innuttaasup qinnutigaa. Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinermut tunngavilersuutitut oqaatigaa paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 3-mi suussusiliisoqarsimanissaanik piumasaqaat eqqortinneqarsimanngitsaq.

Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinermi innuttaasoq, suussusiliisoqarsimanissaanik piumasaqaat eqqortinneqarsimanngikkaluartoq, paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik aallaavigalugu paasissutissiinnarneqarsinnaannginnersoq tamatuma saniatigut isumaliutersuutigisimavaa. Naalakkersuisoqarfilli isumaqarsimavoq taamaaliortoqarsinnaanngitsoq.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisami allagaatit suliarluunniit pineqartup paasitinneqarfigiumasai suunersut oqaatigineqarsimassasut suussusiliisimanissamik piumasaqaatip nassataraa.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisamik itigartitsineq innuttaasup Ombudsmandimut naammagittaalliutigaa.

Naalakkersuisoqarfiup suussusiliisoqarsimanissaanik piumasaqaatip eqqortinneqarsimannginneranik oqarnera Ombudsmandip isumaqatigaa. Ombudsmandip paasinninera unaavoq innuttaasup qinnutigisaanik akuersaarinninnerup innuttaasoq Naalakkersuisoqarfiup suliaasaqarfiani sulianik aalajangersimasunik tamanik misissuinissaminut periarfissaqalersissagaa. Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit innuttaasup taamaaliornissaanut pisinnaatitaaffiliinngilaq.

Ombudsmandi isumaqarpoq pissutsinik immikkut ittunik Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik annertusisamik paasissutissiisarnermik tunngavik malillugu paasissutissiinarani aalajangerneranik Ombudsmandip isornartorsiuinissaanut pissutissaqalersitsisunik piousoqanngitsoq.

Ombudsmandip aammattaaq oqaatigaa oqartussaasup annertusisamik paasissutissiisoqarnissaanik naliliinermi ataatillugu tusagassiorfiit sinniisaannut immikkut akuersaartuusariaqarnerani ilisimatusartut pineqartunut ilaatinneqanngitsut.

(Oqaaseqaat 6. august 2020-meersoq, j.nr. 2020-702-0001)

3.5 Meeqqat angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarsimasut angerlartinneqarnissaannik aalajangiinerni pingasuni kukkunerit arlallit (2020-5)

Avannaata Kommuniata sulianik meeqqat angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarsimasut angerlartinneqarnerinut tunngasunik suliarinnittarneranik misissuineq Ombudsmandip 2019-imi aallartippaa.

Misissuineq taanna Ombudsmandip Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 15, imm. 2 tunngavigalugu aallartippaa, tassuunalu aalajangersarneqarpoq Ombudsmandi oqartusaasup sulianik suliarinninnera pillugu ataatsimut misissuiffiginninnernik ingerlatsisinnaasoq.

Misissuineq taanna Ombudsmandip oqaaseqaataanut 2019-2-mut ilaatigut malitseqartitsiffiginninneruvoq, oqaaseqaallu taanna suliamut angerlartitsinermut tunngasuuvuq, tassanilu taamani Qaasuitsup Kommuniup tamatumalu kingornatigut Avannaata Kommuniata meeraq angerlartinneqarsinnaanersoq isummerniarnerminnut piffissaq ukiut tallimat sinnerlugit sivisussuseqartoq atorsimavaat. 2019-2 Ombudsmandip nittartagaani nassaarineqarsinnaavoq.

Ombudsmandi Avannaata Kommuniata sumiiffimmi ingerlatsiviani 2020-mi ataatsimiinnerit tunngavigalugit aalajangerpoq angerlartitsinerit pillugit aalajangiinerit pingasut misissuiffiginiarlugit.

Aalajangiinermi ataatsimi meeqqap 15-inik ukiullip inissinneqarsimanera aalajangiusimaneqassasoq kommuni akuersisitsilluni inissiisarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit aalajangiivoq, naak meeqqap angerlartinneqarnissani kissaatigigini oqaatigigaluaraa.

Ombudsmandip oqaatigaa kommuni meeqqap 15-inik ukiullip inissinneqarsimanera akuersisitsilluni inissiisarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit aalajangiusimaneqassasoq aalajangiiguni aamma meeqqap nammineq tamatumunnga akuersinera, imaangitsoq angajoqqaatut oqartussaassutsimik tigummiaqartup kisimi akuersinera, pissarsiariniartussaagaa.

Taamaattumik Ombudsmandi isumaqarpoq inissiineq taamaallaat akuersisitsinani inissiisarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit aalajangiusimaneqarsinnaasoq, oqaatigalugulu malittarisassat kukkusut tunngavigalugit aalajangiusimanninneq kukkunerusoq ilungersunartoq isorisarialllu.

Ombudsmandi aammattaaq isumaqarpoq kommuni suliani pingasuni taakkunani tamani nalunaaruteqarnermini tunngavilersuinerminilu kukkussuteqarsimasoq.

Ombudsmandilli oqaatigaa kommunip sulianik pingasunik taakkuninnga suliarinneqqilernissaanut pissutissaqanngitsoq, meeqqammi kingusinnerusukkat angerlartinneqarsimammata.

Ombudsmandip paasinninnera unaavoq kukkunerit immikkuullarissut ataasiakkaaginnaat pineqanngitsut, kukkunerilli ilaat sulianik periaaseq kommunip suliani angerlartitsinernut tunngasuni nalinginnaasumik malittagaa tunngavigalugu suliarinnissimaneq pissutigalugu pilersimasut.

Taamaattumik Ombudsmandip Avannaata Kommunia kaammattorpaa kommunip suleriaasii kommunip sulianik angerlartitsinermut tunngasunik suliarinninnerani makku pisariaqarneratut annertutigisumik isummerfigineqartartussanngorlugit aqqissuunneqarsimanersut misissoqqullugu:

- a)** angerlartitsiumalluni qinnutigisap inissiinerup taamaallaat akuersisitsinani inissii-sarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit attatiinnarneqarnissaanik isumaqar-nersoq,
- b)** angerlartitsisoqarnissaanik aalajangiineq angerlartitsisoqarnissaanilluunniit qin-nutigisap itigartinneqarnissaanik aalajangiineq meeqqamut inissinneqarsimasumut aamma meeqqap angajoqqaavinut allakkatigut nalunaarutigineqassanersoq aam-ma
- c)** angerlartitsisoqarnissaanik aalajangiineq angerlartitsisoqarnissaanilluunniit qinnu-tigisap itigartinneqarnissaanik aalajangiineq tunngavilersuummik naammagittaal-liornissamullu periarfissaq pillugu ilitsersuummik imaqassanersoq.

Avannaata Kommuniata Ombudsmandi e-mailikkut 1. december 2020-meersukkut paasitippaa kommunip meeqqanut tunngasuni suleriaatsit pisinnaasassallu pillugit al-lakkiaq kommunip iluani sulinermi atorneqartussaq kommunip suliarigaa. Kommunip tamatumunnga atatillugu sulianik suliarinnittarnermi najoqqutassiat ilanngunniarpai, taakkualu Ombudsmandip oqaaseqaataani imm. a)-mit c)-mut oqaatigineqartunik kom-munip isummerfiginninnissaanut pisariaqarneratut qulakkeereqataassapput.

Avannaata Kommunia Ombudsmandip 8. december 2020-mi nalunaarfigaa kommunip akissutaa tusaatissatut tigugini, suliamillu suliarinninnini unitsikkini.

(Oqaaseqaat 22. oktober 2020-meersoq, j.nr. 2020-909-0002)

3.6 Kommunip ileqqoreqqusaanik tamanut saqqummiussi-sitsisannginneq (2020-6)

Qeqqata Kommuniata ileqqoreqqusaminik tamanut saqqummiussisitsisarnera pillugu nammineerluni misissuiffiginninnermik suliaq Ombudsmandip naammagittaalliutitut siusinnerusukkut suliaq tunngavigalugu aallartippaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq kommunip ileqqoreqqusani arlallit piffissami 2014-imit 2020-mut inatsiseqartitsineq atuuttoq tunngavigalugu tamanut saqqummiutsittarsi-manngikkai. Ileqqoreqqusat qarasaasiat atorlugit saqqummiussisarneq pillugu Nammi-nersorlutik Oqartussat nalunaarutaatigut nr. 1-ikkut, 2. januar 2014-meersukkut aala-

jangersarneqartutut nittartakkakkut www.naalakkersuisut.gl-ikkut tamanut saqqummiutsinneqartarsimangillat.

Tamanna Ombudsmandip isorisarialittut isigaa.

Tamanut saqqummiussineq inatsisiliornerup ingerlanerani qitiusutut tunngaviusutullu ilaavoq, inatsisini malittarisassat oqaasertaannik eqqoqqissaartunik pisortatigoortumik paasissutissiinermik qulakkeerisussaq.

Ombudsmandip isumaliutersuutai kommunip isumaqatigai, oqaatigalugu suleriaatsit kommunip allanngortinniarai, taamaalilluni kommunip massakkut siunissamilu ileqqoreqqusaasa inatsiseqartitsineq atuuttoq tunngavigalugu tamanut saqqummiutsinneqartarnissaat kommunip qulakkiissallugu.

Tamanna Ombudsmandip tusaatissatut tiguaa.

Ombudsmandip oqaaseqaammi assilineri kommuninut allanut sisamanut ilisimatitsisutitut nassiuppaa.

(Oqaaseqaat 24. november 2020-meersoq, j.nr. 2020-907-0001)

3.7 Sulianik ukiumoortumik siusinnerusukkut nalunaarutaasimasuni eqqartorneqartunik malitseqartitsivigininneq

2019-5 Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup aperineqarluni Ombudsmandimut oqaatigaa Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiinera Naalakkersuisoqarfimmut naammagittaalliutitigineqarsinnaasoq, Aqutsisoqarfimmi tassaammat aqutsinermi allaffissornikkut oqartussaasoq nammineertoq.

Naalakkersuisut suleriaasiat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 3, imm. 1-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut allaffeqarfimmi ingerlatsivimmit immikkoortutut aqqissugaasumit ikiuuffigineqassasut. Ombudsmandi isumaqarpoq tamatuma manna ikorfartoraa, tassalu Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik aamma Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik oqartussaasoq ataasiusoq matuminnga atuartussaq isumaqalersinneqarsinnaasoq.

Oqartussaassutisunik ilusilersuinerup pisariaqarneratut erseqqissuunissaa qulakkeerniarlugu paatsooqatigiinnerillu pinngitsoortinniarlugit suliaq Ombudsmandip Naalak-

kersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut ilisimatitsissutigaa, oqartussaasutsimillu ilusilersuineq erseqqissaqqullugu siunnersuutigalugu.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut allakkatigut marloriarluni nukingisaarigaluarluni Naalakkersuisoqarfimmut saaffiginnissutini qisuariarfigineqanngimmata suliaq Ombudsmandip Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut ilisimatitsissutigaa. Inatsisinut Ataatsimiititaliap siulittaasua tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut allappoq, oqaatigalugulu Inatsisilerinermut Immikkoortortaqarfimmi massakkut sulisoqarniarnerup Covid-19-ip sunniuteqarneranik ilaqarluni Ombudsmandip kaammattuutaasa anguniarneqarnerannut kinguarsaaqataasimasinnaanerannik paasinninnini oqaatigalugu.

Ombudsmandi Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannik ataatsimeeqateqarnermi suliaq pillugu nassuaateqarpoq, oqaatigalugulu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia sulii qisuariarsimanngitsoq. Akissuteqaatip Naalakkersuisut Siulittaasuata Inatsisartunut nassiussimasaata assilineri Ombudsmandip ataatsimiinernerup kingornatigut tiguaa. Inatsisartuni oqaluuserisassanut akissuteqaat Ombudsmandip imatut paasivaa Naalakkersuisut Siulittaasuata isumaqartoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat sulisoqarnermik aqutsinermi akisussaaffii pisinnaattaanerilu pillugit kaajallaasitaq allanngortitaq aamma Naalakkersuisut suliassaqarfinnillu agguataarineq pillugit kaajallaasitaq allanngortitaq tunngavigalugit oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliornissamut periarfissap qanoq ittuunera erseqqarlukkunnaartoq, ataatsimut imaluunniit suliani sulisunut tunngasuni.

Ombudsmandip tamanna tunngavigalugu Inatsisinut Ataatsimiititaliamut allakkani assilinerat Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut nassiunneqartuni oqaatigaa Naalakkersuisut Siulittaasuata isumaqatiginngikkini. Ombudsmandip oqaatigaa kaajallaasitat taakku marluk oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliornissamut periarfissamik qulaajaasuunngitsut, ataatsimut imaluunniit suliani sulisunut tunngasuni.

Ombudsmandi tamatuma kingornatigut ilisimatinneqarpoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfini eqqortussaq anguniarlugu qinnuigisimagaa Naalakkersuisut suleriaasiat pillugu aalajangersakkat misissoqqullugit, suleriaaseq pillugu aalajangersakkat suliassaqarfimmi tassani malittarisassanut allanut naapertuutinnginngannginnissaat qulakkeerniarlugu.

Ombudsmandi ukiup naanerani Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit tusagaqqinngilaq.

Ombudsmandip suliat arlallit Ombudsmandip nittartagaatigut saqqummiunneqanngitsut ukiut tamaasa suliarisarpai. Suliat Ombudsmandip 2020-mi suliarisimasai tamanut saqqummiunneqanngitsut arlallit immikkoortumi matumani eqqartorneqarput.

4.1 Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni ingerlatsineranut atatillugu Ombudsmandip pisinnaatitaanera

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu pisortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput. Tamanna Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Ombudsmandi pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatinit tamanna naapertorlugu ersepoq naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni ingerlatsinera Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqarani Folketingip Ombudsmandiata pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqartoq.

Tassa imaappoq Danmarkimi oqartussaasut Kalaallit Nunaanniittut, naalagaaffeqatigiinnermi oqartussaasunik taaneqartartut, pillugit naammagittaalliutit Ombudsmandip suliarineq ajorai.

Naalagaaffimmili oqartussaasut pillugit naammagittaalliutit Ombudsmandip ingerlaavartumik tigusarpai. Tulleriinneri malillugit Sulisilluni Ajoqusersimasunik Sullissiviup aamma Ankestyrelsep aalajangiineri pillugit naammagittaalliut Ombudsmandip 2020-mi ilaatigut tiguaa.

Ombudsmandip nassuiaatigalugu oqaatigaa Danmarkimi oqartussaasut inatsit malillugu tassani pineqartut, naammagittaalliutillu suliarineqarnissaa tamanna tunngavigalugu itigartissutigalugu. Naammagittaalliut Folketingip Ombudsmandiani suliarisassanngortillugu Ombudsmandip ingerlateqqillugu tamatuma kingornatigut nassippaa.

(J.nr. 2020-312-0009)

4.2 Suliami pissusiviusut isumaqatigiinngissutigineqarnerat

Ombudsmandi Namminersorlutik Oqartussat kommunilluunniit ingerlatsineri Ombudsmandip pisinnaatitaanerani ilaasut, suliamili illua'tungeriit suliami pissusiviusut pillugit isumaqatigiinngiffigisaat, pillugit naammagittaalliutinik qaqutiguugaluartoq tigu-saqartarpoq.

Ombudsmandip suliani taamaattuni illua'tungeriit suliaq eqqartuussivitsigut qulaajartinniaqqullugu ilaanneeriarluni innersuuttariaqartarpei. Tamanna Ombudsmandip naammagittaalliutitut sulianik suliarinninnerata malittarisassatut pingaarnertut allakkatigut ingerlanneqartarnera taamaattumillu ilisimannittunik apersuinissaminut periarfissaqarajunnginnera innersuussutigalugu pisarpoq.

Tassunga assersuutitut taaneqarpoq innuttaasoq, suliami qimmiliveqarnermut tunngasumi Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinera pillugu naammagittaalliortoq. Innuttaasoq Ombudsmandimut naammagittaalliummi ilaatigut allappoq sanilini nunaminertamik atuinnissamut atuussinnaassuseqartumik akuersissutaateqarani ukiorpassuarni qimmiliveqarsimasoq, tassami nunaminertamik tunniussineq pillugu allakkatigut aalajangiinermik allakkiamilluunniit piousoqanngimmat, taamatuttaarluk sanilerisat isumaanik tusarniaasoqarsimanani.

Suliami allagaatit oqaaseqaallu Ombudsmandip oqartussaasumit pissarsiarai. Oqaaseqaat innuttaasumut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaatitut kingusinnerusukut nassiunneqarpoq.

Ombudsmandi suliaq misissuataareerlugu suliamik suliarinninnini unitsinniarlugu aalajangerpoq.

Suliami illua'tungeriit suliami pissusiviusunik paasinninnerisa assigiinnginnerat Ombudsmandip taamatut aalajangernerminut ilaatigut tunngavilersuutigaa.

Ombudsmandi suliami allagaatit misissuataareeraluarlugit isumaqarpoq suliami allagaatit suliami pissusiviusunik qulaajaaqataannigitsut. Ombudsmandi tamanna tunngavigalugu isumaqarpoq suliami susoqarpiarsimanera qulaajarneqanngippat suliaq inatsiseqartitsinikkut naliliivigineqarsinnaanngitsoq. Taamaattumik Ombudsmandip naliliinera unaavoq suliaq Ombudsmandip misissuineranut killissarititaasut iluanni naliliivigineqarsinnaanngitsoq, suliamili illua'tungeriit suliaq eqqartuussivitsigut qulaajartinniartariaqaraat.

Siunnersortit pisortaata Lasse Risagerip allaaserisaa "Misissuineramik aallartitsinnermut pissutigissallugu naammannersoq" Ombudsmandip 2016-imi ukiumoortumik nalunaarutaani imm. 3.3-mi ilanngunneqartoq aamma innersuussutigineqarpoq.

(J.nr. 2018-521-0017)

4.3 Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat

Kommunip innuttaasumik oqaasiinnartigut mianersoqqusisimanera eqqartuussissuserisup innuttaasq sinnerlugu 2020-mi naammagittaalliutigaa.

Innuttaasq taanna kommunimi meeqqat atuarfianni ilinniartitsisutut atorfeqartitaavoq, meeqqallu atuarfianni ilinniartitsisutut mianersoqquneqarsimanera aviisimi atuar tartutut allagaqarsimanera pissutigalugu pisimalluni. Kommuni isumaqarpoq atuartartutut allakkat meeqqat atuarfianni ilinniartitsisup inuinnartut atuarfilluunniit sinnerlugu allassimanera angajoqqaat atuartullu nalornissuteqarnerannut pissutaasimasut.

Ombudsmandi naammagittaalliut tunngavigalugu misissuineramik aallartitsiniarluni aalajangerpoq, kommunilu tamatumunga atatillugu qinnuigalugu suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu kommunillu pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat pillugu inatsiseqartitsinikkut isumaliutersuutigisimasai pillugit nassuiaateqaqqullugu.

Kommuni meeqqat atuarfianni ilinniartitsisup oqaasiinnartigut mianersoqquneqarnera tunuartinniarlugu aalajangertoq kommunip Ombudsmandi tamanna tunngavigalugu nalunaarfigaa. Kommuni ilaatigut allappoq kommuniluliisooq meeqqat atuarfianni ilinniartitsisooq inuinnartut oqaaseqaateqarsimasooq, atuartartutullu allakkat pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannut killis-saliussat iluanniittoq.

Ombudsmandip suliamik misissuini unitsinniarlugu tamanna tunngavigalugu aalajangerpoq.

(J.nr. 2020-321-0013)

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat

Pisortani atorfeqartitaasup suut pillugit oqaaseqarsinnaatitaanera assigiinngisitaarpoq, pisortani atorfeqartitaasoq imminut sinnerluni imaluunniit oqartussaasoq sinnerlugu oqaaseqaateqarneris apeqquataatillugu. Taamaalillutik pisortani atorfeqartitaasut oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranni pingaarnertut tunngaviit arlallit atuupput. Atorfeqartitaasoq oqartussaasoq sinnerlugu oqaaseqaateqarpat kina oqaaseqaateqartuussaaneris pineqartullu suut oqaatigissanerai oqartussaasup aalajangersinnaavai. Atorfeqartitaasoq inuinnartut oqaaseqaateqaruni oqaaseqaateqarnissaminut annertuutigut kiffaanngissuseqarpoq, tassanili killissalersuutit aalajangersimasut atuullutik. Pisortani atorfeqartitaasut soorlu nipangiussisussaataitaanerminnik unioqqutitsisussaanginnerit eqqumaffigisussaavaat.

“Suliaq atorfilittamut isornartorsiuisumut tunngasoq” immikkut siunnersortip Franz Amdi Hansenip allaaserisaa Ombudsmandip 2017-imi ukiumoortumik nalunaarutaani ilanngunneqartoq Ombudsmandillu suliaq taanna pillugu oqaaseqaataa “Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat”-nik qulequtserlugu 2017-imi ukiumoortumik nalunaarummi taamatuttaaq ilanngunneqartoq aamma innersuussutigineqarput.

4.4 Naammagittaalliutit piffissaagallartillugu tunnius-sisarnerup pingaaruteqarnera

Innuttaasoq naammagittaalliuteqassappat naammagittaalliornissamut piffissaliusatut aalajangersarneqartut malinneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Tamanna innuttaasup kommunip aalajangiineranik naammagittaalliummi lsumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmit suliariumaneqannginneranik Ombudsmandimut naammagittaalliutiginittup paasivaa. Naammagittaalliutit suliarineqarnissaa lsumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup itigartitsissutigaa, tassami aalajangiinerup pineqartup naammagittaalliutit eqarnissaanut piffissaliussaap sapaatit akunnerinik arfinilinnik sivilissusilik innuttaasup malissimanngimmagu.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 13-ikkut aalajangersarneqarpoq pissutsit ingerlatsinnermi oqartussaasumut allamut naammagittaalliutit eqarsinnaasut pillugit naammagittaalliutit aqutsinnermi allaffissornikkut oqartussaasumit qullerpaamit aalajangiiffigineqareersimatinnagit Ombudsmandimut suliaannagortinneqarsinnaanngitsut. Tassani tunngavik una aallaaviuvoq, tassalu ingerlatsiviup innuttaasullu aqqiagiinngissutaat Ombudsmandip suliami akuliutsinneqannginnerani illua'tungeriinnit aqqiniarneqaaqartariaqartut.

Innuttaasoq tunngavik taanna aallaavigalugu aqutsinermi allaffissornikkut naammagittaalliornissamut periarfissamut taarsiullugu Ombudmandimut naammagittaallior-nissaminik toqqaasinnaassanngilaq. Tamanna Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 13 pil-lugu oqaaseqaatinit erserpoq.

Ombudsmandi naammagittaalliutit taamaattup suliarineqarnissaanik itigartitsis-suteqartinnani pissutsit allat, soorlu naammagittaalliornissamut periarfissaq pillugu amigartumik kukkusumilluunniit ilitersuisoqarsimanersoq, naammagittaalliummik oqartussaasumut qulliunerusumut kingusinaartumik tunniussinermut suut pissutaasi-manersut tamatigit naliiisarpoq.

Suliami pineqartumi naammagittaalliutit suliarineqarnissaa Ombudsmandip aalaja-ngersimasumik periaaserisamisut itigartitsissutigaa, innuttaasummi Ombudsmandi-mut naammagittaalliunnginnermini oqartussaasumut qulliunerusumut aqutsinermi al-laffissornikkut naammagittaalliornissamut periarfissaq naammagittaalliornissamut piffissaliussap inatsisikkut aalajangersagaasup iluani atorsimanngimmagu.

(J.nr. 2020-120-0067)

4.5 Suliaq eqqartuussivinnit suliarineqarpat

Arnap nammineq meeraanik aappariillu ataatsimut meeraannik angerlarsimaffiup ava-taanut inissiinermut atatillugu kommunip suliamik suliarinninneranik aappariit naam-magittaalliutaat Ombudsmandip 2020-mi tiguaa.

Meeqqat taakku angerlartikkumallugit saaffiginnissuterpasuuminnut kommuni al-lakkatigit aalajangeeqqullugu qinnuigisaraluarlugu oqaasiinnartigit aalajangiinerin-narnik tigusaqartarnertik aappariit naammagittaalliutigaat.

Ombudsmandip aappariit naammagittaalliutaannik suliarinninnermini paasivaa arnap nammineq meeraata inissinneqarnera pillugu eqqartuussivikkut suliaq ingerlasoq. Taa-maattumik Ombudsmandi isumaqarpoq arnap nammineq meeraata angerlartinneqar-nissaanik apeqqut isummerfiginngikkuniuk tamanna eqqornerpaasoq.

Aappariit ataatsimut meeraata angerlartinneqarnissaa pillugu eqqartuussivikkut sulia-mik ingerlasoqanngilaq, taamaattumillu meeraq taanna pillugu naammagittaalliut su-liariniarlugu Ombudsmandi aalajangerpoq. Aappariilli kommuni angerlartitsinissaq pil-lugu qanga kingullermik qinnuigisimaneraat suliami allagaatit aallaavigalugit paasiumi-naappoq.

Taamaattumik Ombudsmandi isumaqarpoq kommuni aappariit ataatsimut meeqqam-ik angerlartinneqarnissaanik qinnutigisaata isummerfiginissaanut periarfissaqar-

tariaqartoq, kommunilu tamanna tunngavigalugu qinnuigalugu aappariit ataatsimut meeqqamik angerlartinneqarnissaanik qinnutigisaat isummerfigeqqullugu, suliaassallu suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tamanna pillugu malittarisassat tunngavigalugit allakkatigut aalajangeeqqullugu.

Oqaaseqaat nr. 2019-2 suliamik piffissamut Avannaata Kommuniata meeqqap angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarsimasup angerlartinneqarneranut tunngasumik suliarinninnermut atorineqartumut tunngasoq Ombudsmandip aammattaaq innersuusutigaa.

(J.nr. 2020-142-0040)

Ombudsmandip eqqartuussiviit eqqarsaatigalugit pisinnaatitaanera pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerisa ilaat tamarmik Inatsisartut Ombudsmandiata sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput. Tamanna Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussiviit pisortat ingerlatsiviisa ilaginngilaat, taamaalillunilu Ombudsmandi eqqartuussivinnut tunngasut suliarinissaannut pisinnaatitaanani.

Taamaattumik suliami suliarineqarnera eqqartuussivikkut ingerlareersumi naammagittaalliutit suliarineqarnissaa Ombudsmandip aallaavittut itigartitsissutigisartussaavaa, Ombudsmandimi isumaqarmat apeqqutit eqqartuussivitsigut suliarineqartussat isummerfiginnginnissaat eqqornerpaajusoq.

4.6 Suliani soraarsitsinernut peersitsinernulluunniit tunngasuni sulineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarinninnissamut periarfissaq

Ombudsmandip soraarsitsineq aamma peersitsineq pillugit naammagittaalliutit arlalit 2020-mi tiguai.

Suliat taakkua ilaanni pineqartoq tassaavoq kommunip sulisumik taassuma misilitsiffigisaata nalaani soraarsitsinera, aappaalu tassaalluni kommunip sulisumik peersitsinera.

Naammagittaalliortut marluk taakku ataatsimut isumaqatigiissut (kollektiv overenskomst) tunngavigalugu atorfinitsinneqarsimapput, marluullutillu sulisut peqatigiiffiani/kattuffianni ilaasortaallutik.

Isumaqatigiissummit siullermit erserpoq

“Aaqqiagiinngissutit Namminersorlutik Oqartussat aamma [...]p akornanni tunngaviusumik isumaqatigiissummi [...] sulianut tunngasut pillugit isumaqatigiissitsiniartarnek pillugu malittarisassat tunngavigalugit suliarineqartassapput.” (Ombudsmandeqarfimmi nutsigaavoq)

Tunngaviusumik isumaqatigiissummit aamma erserpoq

“Aaqqiagiinngissut [...] isumaqatigiinniarnertigut taaneqartutigut aaqqinneqanngippat aaqqiagiinngiissutaasoq sulianut tunngasut pillugit isumaqatigiissitsiniarnikkut (voldgift) aalajangiiffigineqassaaq, isumaqatigiinniartarnerne illua'tungiusut ilaata ataatsip tamanna piumasarippagu.” (Ombudsmandeqarfimmi nutsigaavoq)

Isumaqatigiissutip (overenskomst) aappaanit erserpoq illua'tungeriit soraarsitsineq pillugu apeqquummik soraarsitsinerit pillugit aalajangiisartunut misiliisitsinissaminut periarfissaqartut. Aammattaaq erserpoq

“[I]sumaqatigiissutip matuma ataatsimoorluniluunniit isumaqatigiissutip qanoq paasineqarnissaanik isumaqatigiinngissutit suugoluartulluunniit illua'tungeriinnit isumaqatigiinniarnikkut, pisariaqarpalluunniit sulianut tunngasut pillugit isumaqatigiissitsiniarnikkut (voldgift), naammassiniarneqarsinnaapput. [...]” (Ombudsmandeqarfimmi nutsigaavoq)

Ombudsmandip imatut paasivaa suliani marlunni taakkunani apeqqutip atorfinitsitsarneq pillugu inatsiseqartitsinerit tunngasumik sulineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarinninnissamut periarfissaqarsimasoq.

Naammagittaalliutit marluk taakkua suliarineqarnissaat Ombudsmandip tamanna tunngavigalugu itigartitsissutigaa, Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 14, imm. 1 inner-suussutigalugu. Tassuuna aalajangersarneqarpoq naammagittaalliut misissuinerimik aallartitsinerit pissutigissallugu naammannersoq Ombudsmandip aalajangissagaa.

Naammagittaalliutit suliarineqannginnissaannik aalajangernerit tunngaviusoq pingaartumik tassaavoq naammagittaalliortut pissutsinik naammagittaalliutigisaminik sulineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarinnitsitsinissaminut periarfissaqarnerat. Naammagittaalliortut sulineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarinnitsitsinissamut periarfissamik atuerusunnersut atuerusunnginnersulluunniit aalajangiisuunngilaq.

Ombudsmandip aammattaaq oqaatigaa Ombudsmandip pingaarnertut/qitiusumik su-

liassa qarfia tassaasoq pisortat ingerlatsiviisa pisortat pillugit inatsiseqartitsiner mi malittarisassanik malinninnerannik nakkutilliineq. Taamaattumik pingaarnertut/qitiu- sumik suliaassa qarfiup avataaniittut aallaavittut tassaapput sulineq pillugu inatsise- qartitsiner mut tunngasut, isumaqatigiissutitigut aalajangersaavigineqarner minnik ili- sarnaateqarajuttut. Tassani aamma ilaavoq isumaqatigiissutit taamaattut illua'tunge- riinnit Ombudsmandip aappaannaa, tassalu pisortani sulisitsisoq, Namminersorlutik Oqartussat, eqqarsaatigalugu pisinnaatitaaffigisaanit tunngaviatigut naligiittut inissi- simasunit isumaqatigiissutigneqarsimanerat.

(J.nr. 2020-323-0079 aamma 2020-324-0022)

Ombudsmandip suliani soraarsitsiner nut tunngasuni periaasia

Sulineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarinninnissamut periarfissa qar- pat suliamilluunniit soraarsitsiner nut tunngasuni aalajangiisartoqatigiinnut suliarinnit- sitsisoqarsinnaasimagaluarpat suliamik soraarsitsiner mut tunngasumik suliarinnittan- ginneq Ombudsmandip aallaavittut periaaseraa. Tamanna allaaserisami "Misissuiner- mik aallartitsiner mut pissutigissallugu naammannersoq"-mik qulequtserlugu siunnersor- tit pisortaata Lasse Risagerip allaaserisaani Ombudsmandip 2016-imi ukiumoortumik nalunaarutaani ilanngunneqartumi takuneqarsinnaavoq. Tamatumunnga atatillugu kat- tuffiup sulisumit ilaasortaaffigineqartup suliamik soraarsitsiner nut tunngasumik aalaja- ngiisartoqatigiinnut sulia sanngortitsiumannginnera taamatulluunniit sulia sanngortit- sinissamut periarfissap ilatsiinnarneq pissutigalugu annaaneqarsimane ra aalajangiisuun- ngilaq.

Allaaserisaq "Suliani sulineq pillugu inatsiseqartitsiner mi pissutsinut tunngasuni Om- budsmandip pisinnaatitaanera"-nik qulequtserlugu fuldmægtig Maria Louise Mikkelsenip allaaserisa 2012-imi ukiumoortumik nalunaarummi ilanngunneqartoq aamma innersuus- utigne qarpoq.

4.7 Suliaq suliffeqarneq pillugu inatsiseqartitsineq tun- ngavigalugu suliarineqareersimappat

Soraarsitsineq pillugu naammagittaalliut naammagittaalliortup nammineq suliniute- qarneratigut suliffeqarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu siusinnerusuk- kut suliarisassanngortinneqarsimasoq Ombudsmandip 2020-p ingerlanerani tiguaa. Tassani soraarsitsisarnerni aalajangiisartut suliaq pillugu paasininnertik naamma- gittaalliortup ilaatigut suliamut attuumassuteqanngitsut tunngavigalugit soraarsit- sisoqarsimanerani oqaatigisaanik ilaliisuunngitsaq saqqummiuppaat.

Soraarsitsisarnerni aalajangiisartut suliap suliarineqarnerata naggataatigut oqaatigisaat innuttaasup Ombudsmandimut naammagittaalliutiginarpaa.

Suliat suliarineqarnissaa Ombudsmandip Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1 innersuussutigalugu itigartitsissutigaa. Tassuuna aalajangersarneqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut.

Soraarsitsisarnerni aalajangiisartut pisortat ingerlatsineranni ilaanngillat, taamaattu-millu Ombudsmandi soraarsitsisarnerni aalajangiisartut pillugit naammagittaalliutit suliarinissaannut pisinnaatitaanngilaq. Ombudsmandip ataqatigiinneqarnermi tassani oqaatigaa soarsitsisarnerni aalajangiisartut inatsisiliornikkut aalajangersaavigineqarsimanngitsut, isumaqatigiissutikkulli naammagittaalliortup ilaaffigisaatigut aalajangersaavigineqarsimasut, taannalu suliffeqarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarinninnissamut periarfissiisoq.

Ombudsmandi aammattaaq isumaqarpoq soraarsitsisarnerni aalajangiisartut suliamik suliarinninnerat inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalliinermi toqqissisimanarluinnartumik suliarinninnertut isigineqartariaqartoq.

(J.nr. 2020-323-0007)

Suliffeqarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarinnittarneq

Suliffeqarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarinnittartut ilaatigut tassapput sulianut tunngasut pillugit isumaqatigiissitsiniartartut aamma soraarsitsisarnerni aalajangiisartut, taakkulu sulianik suliffeqarneq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasunik suliarinnissinnaapput. Isumaqatigiissutit (overenskomster) imaluunniit tunngaviusumik isumaqatigiissutit (hovedaftaler) qanoq paasineqarnissaannik nassuiaanermi apeqqutit sulianut tunngasut pillugit isumaqatigiissitsiniartartunit suliarineqarajuttarput.

Isumaqatigiissuterpassuit tunngaviusumillu isumaqatigiissuterpassuit soraarsitsinerit pillugit apeqqutit soraarsitsisarnerni aalajangiisartunit suleriaaseq suliamillu suliarinninneq eqqarsaatigalugit sulianut tunngasut pillugit isumaqatigiissitsiniartartut periaasiata assinganik periaaseqartartunit misilinneqarnissaannut periarfissaq pillugu aalajangersakkamik aammattaaq imaqartarput. Soraarsitsinermi aalajangiisartut ulluinnarni suleriaaseq suliamillu suliarinninneq eqqarsaatigalugit sulianut tunngasut pillugit isumaqatigiissitsiniartartut periaasiata assinganik periaaseqartarput.

Tamatuma saniatigut Ole Krarupip aamma Jørgen Mathiassenip atuakkiaanni "Afskedigelsesret"-imi (1984-meersumi) qupperneqarput 12 tulluulu innersuussutigineqarput.

4.8 Inunnik innarluutilinnik paaqqinniffimmi parnaarsaat immikkut ittoq

Inunnik innarluutilinnik paaqqinniffiup parnaarsaatit kisitsisit atorlugit ammarneqartartut marluk ikkussimagai misissuiartortut paaqqinniffimmi misissuinnermut atatilugu malugaat. Parnaarsaatit taakku sannersartulikkat kisitsisit sisamat atorlugit ammarneqartarput. Parnaarsaatini kisitsisit eqqortut aappaluttumik qalipanneqarsimapput. Parnaarsaatit matumut ilorlermut aamma silarlermut inimut qullermut majuartarfiit eqqaanniittunut ikkunneqarsimapput.

Tamanna misissuineq pillugu nalunaarusiami eqqartorniarnagu suliamili allami suku-miinerusumik suliariniarlugu Ombudsmandi aalajangerpoq. Ombudsmandip taamani lsumaginninnermut Inatsisinilla Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiusoq aamma paaqqinniffik qinnuigai oqaaseqaateqaqqullugit.

Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfik qinnuigaa manna immikkut isummerfigeqqullugu, tassalu Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera unaanersoq parnaarsaatit kisitsisit atorlugit ammarneqartartut eqqartorneqartut ikkussuunnissaannut inatsisikkut tunngavissaqartoq, imaluunniit taamaanngippat parnaarsaatit kisitsisit atorlugit ammarneqartartut paaqqinniffimmi ikkussuunneqarsimasut eqqarsaatigalugit tamatuma Naalakkersuisoqarfik sunik isumaliutersuuteqarnissaanut pissutissaqalersinneraa.

Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfimmut paaqqinniffimmullu allakkani § 31 innersuussutigaa, taannalu “matunik ammaassutit immikkut ittut” matuni silarlarni atornerqarsinnaasut pillugit aalajangersakkanik imaqarpoq.

§ 31, imm. 5-ikkut aalajangersarneqarpoq matut tigummivii marloqiusat, matumik ammaanissamut marloriarluni toorsineq assigisaallu matunik ammaassutitut immikkut ittutunut ilaasut. Iliuuserisaq matumik parnaarinnissutiviussanngilaq, taamaallaalli najugaqartup killilersugaanani ingerlaarsinnaaneranut kinguarsaataassalluni.

Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfimmut allakkamini pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 31 pillugu oqaaseqaatit aammattaaq innersuussutigai. Taakkunannga ersepoq najugaqartup kisitsisit ammaatissat atorsinnaanngippagit parnaarsaatit kisitsisinik ammarneqarsinnaasut matu ammarsinnaajumallugu immikkut ilisarnaatillit (kodellit) inatsisinik unioqqutitsinani atornerqarsinnaanngitsut. Najugaqartup inissiamit anitsaalineqarnissaa siunertarlugu matunik silarlernik parnaarsuineq taamatut-taaq inatsisinik unioqqutitsineruvoq.

Naalakkersuisoqarfiup Ombudsmandi akivaa Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera unaasoq parnaarsaatinik kisitsisit atorlugit ammarneqartartunik ikkussukkanik atui-nermut inatsisikkut tunngavissaqanngitsaq. Taamaattumik Naalakkersuisoqarfiup parnaarsaatit kisitsisit atorlugit ammartakkat marluk taakku peeqqullugit paaqqinniffik peqqusimavaa.

Parnaarsatit paaqqinniffiup tamatuma kingornatigut peersimavai.

Paasissutissiissutigineqartoq Ombudsmandip maluginiarpaa, suliamilu tamanna tungavigalugu annertunerusumik iliuuseqaqqinnani.

(J.nr. 2019-909-0022)

OMBUDSMANDI PILLUGU INATSIMMI § 11 TUN- NGAVIGALUGU NALUNAARUTIGININNERIT

All. ombudsmand Vera Leth

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 11-kkut aalajangersarneqarpoq Inatsisartut inatsisaanni, Inatsisartut peqqussutaanni imaluunniit aqutsinermi allaffissornikkut aalajangersakkani atuuttuni amigaateqartoqarneranik paasisaqaruma tamanna pillugu Inatsisartunut Naalakkersuisunullu nalunaaruteqassasunga. Kommunini aalajangersakkat amigaataat eqqarsaatigalugit kommunalbestyrelsimut pineqartumut aamma taamatut nalunaaruteqassaanga.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 31, imm. 4-p kalaallisuuata qallunaatuutalu, imminnut naapertuutinninneq taanna siusinnerusukkut nalunaarutigereeraluaringa, suli imminnut naapertuutinninnerat Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut aamma Naalakkersuisusunut 29. april 2020-mi nalunaarutigaa.

Nalunaarutinnut tunngaviuvoq pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 20, imm. 1-ip aamma § 31, imm. 4-p kalaallisuisa qallunaatuutusalu imminnut naapertuutinninnerat pillugu 21. december 2018-imi nalunaaruteqarsimanera. Taamatut nalunaaruteqarneq 2018-imi ukiumoortumik nalunaarutinni imm. 5-imi sukumiinerusumik eqqartorneqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuut imminnut naapertuutinninnerit allakkanni 21. december 2018-imeersuni nalunaarutigisama naqqiutaannik imalik Naalakkersuisut 2019-imi tusarniaatigalugu nassiuppaat. Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuut Inatsisartut 2019-imi ukiakkut ataatsimiinneranni suliarisassaq saqqummiuppaat.

§ 36, imm. 5-ip kalaallisuuata qallunaatuutalu imminnut naapertuutinninnerat paasigiga allakkatigut 22. august 2019-imeersutigut nalunaarutigaa. Taamatut nalunaaruteqarneq 2019-imi ukiumoortumik nalunaarutinni imm. 5-imi sukumiinerusumik eqqartorneqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuutip saqqummiunneqartup Inatsisartuni suliarineqarnerani atugassatut Naalakkersuisut naqqiutissatut qupperneq suliaarat, naqqiutissatullu qupperneq taanna imminnut naapertuutinninnerup allakkatigut 22. august 2019-imeersutigut nalunaarutigisama naqqinneqarneranik imaqarpoq. § 31, imm. 4-lli oqaasertai tamatumunnga peqatigitillugu kukkusumik allanngortinneqarput, taamaalilluni § 31, imm. 4 pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisaaqqaartumi oqaasertaliussat assinginiq oqaasertaqalerluni.

Inatsisartut isumaginninnermik suliasaqaarfimmi pissaanermik atuneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 7. november 2019-imeersoq (inatsisip kalaallisut oqaasertaani § 20, imm. 1-imi, § 31, imm.

4-mi aamma § 36, imm. 5-imi oqaatsitigut erseqqissaaneq) tamatuma kingornatigut akueraat.

Taamaalilluni isumaginninnermik suliaasaqarfimmi pissaanermik atuneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaata nr. 20-p, 7. november 2019-imeersup akuerineqarneratigut § 31, imm. 4-p kalaallisuuata qal-lunaatuatalu imminnut naapertuutinninnerat allakkatigut 21. december 2018-imeersutigut nalunaarutigisara naqqinneqanngilaq. Taamaalillutik aalajangersakkap qal-lunaatuani "ved yderdøre" aamma "i en afgrænset periode" kalaallisuumut sulii nutser-neqarsimanngillat.

Ombudsmandeqarfimmit misissuiartortut martsimi Qeqertarsualiarput, Qeqertarsuarmi utoqqaat illuanni misissuiartorlutik.

MISISSUINERIT

Misissuinerit pillugit ataatsimut oqaatigisassat

Paaqqinniffiit ataasiakkaat najugaqartuutiminnik pitsaasumik pinninersut malittari-sassanillu paaqqinniffinnut ataasiakkaanut atuuttunik eqqortitsinersut paasiniaaneq Ombudsmandip misissuisarnerisa siunertaraat. Misissuinerit paaqqinniffiit initaat ataatsimullu aqqissuunneqarneri misissuiartortunit aamma misissorneqartarput. Misissuiartortut pisortaqatigiinnik, sulisunik, najugaqartunik najugaqartullu ilaqutaannik aamma oqaloqatiginnittarput.

Paaqqinniffiit misissuineq sioqqulluarlugu misissuisoqarnissaanik allakkatigut kaler-rinneqarajuttarput, Ombudsmandili siumut kalerreeqqaarnani aamma misissuisinnaa-voq.

Misissuinerit Ombudsmandeqarfimmit misissuiartortunit ingerlanneqartarput. Ombudsmandip Meeqqat Pisinnaatitaaffiik Sullissivik MIO aamma Innarluutillit Oqaase-qartartuat Tilioq misissuinerit Ombudsmandip naleqquttutut isigisaani peqataaqqul-lugit qaaqqsarpari.

Ombudsmandip nalunaarusiaq misissuinerup kingornatigut suliarisarpaa. Ajornartor-siutit suut misissuiartortut misissuinerminni maluginiarsimaneraat nalunaarusiami tassani allaaserineqartarpoq. Ombudsmandip paaqqinniffinnut ataasiakkaanut kaam-mattuutai nalunaarusiami aammattaaq takuneqarsinnaapput.

Misissuinerit tamatuma saniatigut Namminersorlutik Oqartussani oqartussaasunut kommunimiluunniit paaqqinniffiup inissisimaffigisaaniittumi kommunalbestyrelsimut saaffiginninnissamut pissutissaqalersitsisinnaapput.

2020-mi misissuinerit pillugit takussutissiaq

Ukioq taanna misissuinerit pillugit takussutissiaq tulluullugu takutinneqarpoq, misis-suinerit ataasiakkaarlugit naatsumik allaaserinninnermik malitseqartumik. Misissui-nerit pillugit nalunaarusiat tamarmiusut Ombudsmandip nittartagaani www.ombuds-mandi.gl-imi atuarneqarsinnaapput.

Ulloq	Paaqqin-niffik	Paaqqinnif-fiup suus-susia	Tilioq imalt. MIO peqa-taavoq	Najugaqar-tut oqaloqa-tigineqartut	Sulisut oqa-loqatigine-qartut	Ilaqutaasut oqaloqatigi-neqartut
4. aamma 5. marts 2020	Qeqertarsuarmi utoqqaat illuat	Utoqqaat illuat		7	3	7
10., 11. aamma 12. juni 2020	Sisimiuni Gertrud Rask Minde	Meeqqanik inuusuttu-nillu innar-luutilinnik paaqqin-niffik	Tilioq	10	11	2
12. aamma 13. august 2020	Nuummi Utoqqaat Illuat	Utoqqaat illuat		1	5	0

Qeqertarsuarmi utoqqaat illuat

Ombudsmandeqarfimmit misissuiartortut Qeqertarsuarmi utoqqaat illuanni misissui-neq siumut ilisimatitsissutigineqareersoq 4. aamma 5. marts 2020-mi ingerlappaat.

Nalunaarusiamit ilaatigut erserpoq Ombudsmandip pingaarnerusutigut paasisai tas-saasut najugaqartunut avatangiisit toqqissisimanartut utoqqaat illuata neqeroorutigi-gai. Najugaqartut arfineq marluk ilaqutaasullu arfineq marluk misissuiartortunit oqa-loqatigineqartut utoqqaat illuanni pisortaqatigiit paaqqinniffiullu sinaakkutassarititai assut iluarisimaarlugit oqaatigaat.

Utoqqaat illuanni pisortaqatigiit misissuineri oqaatigaat isumaginninnermik sulias-saqarfimmi pissaanermik atuisarneq pillugu malittarisassanik aalajangersaasoqarsi-manera nalunngikkitsik, pissaanermillu atuisarneq pillugu inatsit atuarsimagitsik. Inat-sit atuareerlugu pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi malittarisassat utoqqaat il-luanni suliamik ulluinnarni sulineri qanoq sunniuteqarnissaat pisortaqatigiit erseq-qarluttutut isigaat.

Pisortaqatigiit tamatumani ilanngullugu oqaatigaat pisuni suni kommunalbestyrelsip akuersissutaanik pissarsiniartoqartassanersoq pissaanermillu atuineri qaqugukut nalunaarutiginnittoqartassanersoq ilisimanngikkitsik.

Misissuiartortut misissuineri oqaloqatiginninnerit aallaavigalugit pingaarnertigut paasivaat utoqqaat illuanni pisortaqatigiit sulisullu najugaqartunut pissaanermik sa-pinngisamik atuinaaveersaarluinnartartut. Ombudsmandilli paasinninnera unaavoq taa-matut eqqumaffiginninneq suliassaqaarfimmi tassani malittarisassanik naammaginar-tumik ilisimasaqaarnermik tunngaveqanngitsoq.

Ombudsmandi paasissutissat misissuiartortut pissarsiarisaat tunngavigalugit eqik-kaalluni inerniliivoq utoqqaat illuanni pisortaqatigiit sulisullu pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi malittarisassanik naammattumik ilisimasaqanngitsut. Ombudsmandip paasinninnera unaavoq pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik ilisimasat nukittorsarneqarnissaat pisariaqartinneqartoq.

Ombudsmandi isumaqarpoq taamaaliornikkut najugaqartut inatsiseqartitsinikkut in-narlitsaalineqarnerat aalajangiisuusumik sanngiillisinneqarsimasoq. Ombudsmandip tamanna akuerineqarsinnaanngitsut isorisariaqarlunnartutullu isigaa.

Taamaattumik Ombudsmandip Kommuni Qeqertalimmi kommunalbestyrelsi aamma Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat tamatuminnaga Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23-mi "annertunerusumik kukkussuteqartoqarsimanissaa imaluunniit sumigin-naasoqarsimanissaa ilimagisariaqartoq"-mik oqarneq innersuussutigalugu nalunaarfi-gai.

Kommuni Qeqertalik misissuineq pillugu nalunaarusiamut missingiut pillugu oqaase-qaateqarpoq, oqaaseqaallu pissutsit misissuineq pillugu nalunaarusiami uparuarne-qartut aaqqinniarlugit suliniutit misissuinerup ingerlanneqarnerata kingornatigut aal-lartinneqareersimasut aallartinneqassamaartullu allaaserineqarnerinik imaqarpoq.

Kommuni Qeqertallip oqaaseqaataa tunngavigalugu Ombudsmandip utoqqaat illuanni misissuineq pillugu suliaq inaarneqartutut isigaa.

Gertrud Rask Minde Sisimiuniittoq

Ombudsmandeqarfimmit misissuiartortut paaqqinniffimmi Namminersorlutik Oqar-tussanit pigineqartumi Gertrud Rask Mindemi Sisimiuniittumi misissuineq siumut ilisimatitsissutigineqareersoq 10.-12. juni 2020-mi ingerlappaat. Misissuineq pil-lugu nalunaarusiamut missingiut Gertrud Rask Mindemut aamma Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmut 11. december 2020-mi nassiunneqarpoq.

Ombudsmandi missingiut pillugu oqaaseqaammik 2020-p naanerani sulitigusaqanngi-laq. Taamaattumik inaarutaasumik nalunaarusiaq aatsaat 2021-mi saqqummerumaar-poq.

Nuummi Utoqqaat Illuat

Ombudsmandeqarfimmit misissuiartortut Nuummi Utoqqaat Illuanni kommunip utoq-qarnik paaqqinniffiutaani misissuineq siumut ilisimatitsissutigineqareersoq 12. aam-ma 13. august 2020-mi ingerlappaat. Misissuineq pillugu nalunaarusiamut missingiut Utoqqat Illuannut aamma Kommuneqarfik Sermersuumut 22. oktober 2020-mi nas-siunneqarpoq.

Paaqqinniffiup missinngiut pillugu oqaaseqaataa Ombudsmandip 17. november 2020-mi tiguaa. Kommuneqarfik Sermersuup missingiut pillugu oqaaseqaatai ukiup naane-

rani Ombudsmandip suli tigunngilai, taamaattumillu inaarutaasumik nalunaarusiaq aatsaat 2021-mi saqqummerumaarluni.

Najugaqarfik Elisibannguaq Maniitsumiittoq (2019-imi misissuiffigineqartoq)

Ombudsmandeqarfimmit misissuiartortut paaqqinniffimmi Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartumi Najugaqarfik Elisibannguamik Maniitsumiittumik misissuineq siumut ilisimatitsissutigineqareersoq 20. aamma 21. maj 2020-mi ingerlappaat. Misissuineq pillugu nalunaarusiamut missingiut Elisibannguamut aamma taamani Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiusumut 6. september 2019-imi nassiunneqarpoq.

Naalakkersuisoqarfiup Elisibannguullu oqaaseqaataat ataatsimoortut Pinaveersaartitsinnermik Isumaginninnermillu Aqutsisoqarfimmit suliarineqarsimasut Ombudsmandip 9. marts 2020-mi tiguai. Ombudsmandip Elisibannguami misissuineq pillugu nalunaarusiani Elisibannguamut 28. april 2020-mi nassiuppaa.

Nalunaarusiamit ilaatigut erserpoq Elisibannguup paaqqinniffittut pisortaqatigiinnit toqqissisimanartunik angerlarsimaffippalaartunillu avatangiiseqarnissamik qitiutitsiviuneranik, taamatuttaarlu pisortaqatigiit sulisullu suliassaminnik tunniusimallutik unneqqarillutillu isumaginniffigisaattut Ombudsmandi pingaarnertut paasisaqartoq.

Najugaqartut Elisibannguami najugaqarnertik nuannarerpasippaat sulisunullu attaveqarluarpasillutik, kiisalu sulisut ilaqaatasullu paaqqinniffik nersualarlugu eqqartorlugu.

Pissutsit oqaaseqaateqarnissamut pissutissaqalersitsut Ombudsmandip nalunaarusiami eqqartorpai.

Elisibannguup pisuni pingasuni najugaqartunut pissaanermik atuinnermik nalunaarutiginissimannginnera Ombudsmandip isorisarialittut isigaa. Pinaveersaartitsinnermik Isumaginninnermillu Aqutsisoqarfiup Elisibannguaq suleqatigalugu pisortaqatigiinnik sulisunillu pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik, matumani pissaanermik atuineq pillugu immersugassanik immersuisarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, ilinniar-titseqqinneq aallartinniaraa Ombudsmandip maluginiarpaa.

Misissuineq pillugu nalunaarusiamut missingiummit erserpoq "Najugaqarfik Elisibannguami immikkoortartaqarfiinilu aalajangersakkat malittarisassallu" paaqqinniffiup pisortaqatigiivinit suliarineqarsimasut Ombudsmandip misissuineq sioqqullugu tiguisimagai. Elisibannguup "facebookkikkut politikkaa"-nit erserpoq sulisut paaqqinniffik pillugu Facebookimi allagaqartassanngilluinnartut, tamatumalu unioqqutinneqarnera sulisup pineqartup nipangiussisusaatitaanermik unioqqutitsineratut suliarineqartassasoq.

Ombudsmandi nalunaarusiamut missingiummi allappoq taanna suliatut immikkoortutut immikkoortinneqartoq, Ombudsmandillu Elisibannguaq Naalakkersuisoqarfillu oqaaseqaateqartinniarai.

Pinaveersaartitsinermilli Isumaginninnermillu Aqutsisoqarfik nalunaarusiamut missiingiut pillugu oqaaseqaammini ilaatigut allappoq Ombudsmandip oqaaseqaatai Elisibannguup tusaatissatut tigusimagai, Elisibannguullu “facebookikkut politikkini” atorunnaarsissimagaa. Paasissutissiissutigineqartut Ombudsmandip maluginiarpai, suli-sullu kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqarsinnaatitaanerannut atatillugu annertunerusumik iliuuseqaqqinniarani.

Elisibannguulli immikkoortortaqaqarfinnik parnaarsaasersuineranut tunngasoq suli ataa-seq Ombudsmandip suliamut allamut immikkoortippaa. Tamanna nalunaarusiami immikkortumi 4,8-mi sukumiinerusumik eqqartorneqarpoq.

Ombudsmandeqarfimmi sulisut ingerlatsinermik inatsiseqartitsineq Avannaata Kommuniani sulisut septemberimi atuartitsissutigaat.

ANGALANERITTIKERAARNERILLU

All. Ombudsmand Vera Leth

Upernavimmi kommunimut angalaneq

Sulisukka marluk Avannaata Kommuniata Upernavimmi ingerlatsiviani 14., 17. aamma 18. februar 2020-mi misissuipput.

Upernavimmi atuartitsineq

Sulisukka marluk Upernavimmi Avannaata Kommuniata najukkami ingerlatsiviani suli-sunik ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermik 19. februar 2020-mi atuartitsipput.

Upernavimmi paasisitsiniaaneq

Upernavimmi innuttaasut sulisunnik marlunnik 19. februar 2020-mi oqaloqateqarnis-saminnut periarfissaqarsimapput.

Innarluutillit illersuisuannik ataatsimeeqateqarneq

Pisinnaatitaanitsinnut killigititat suliassallu ataatsimut soqutigisaqarfigisat, matuma-ni oqartussaasunit uppersaatinik pissarsiniarnermi pingaarnerusutigut tunngavis-sat ilanngullugit eqqarsaatigalugit, eqqartorlugit 25. februar 2020-mi innarluutillit il-lersuisuat ataatsimeeqatigaara.

Ilisimatusarfimmi ilinniartunik atuartitsineq

Sulisuma ilaata Ilisimatusarfimmi isumaginninnermi siunnersortinngorniarmimmi atua-qatigiit Ombudsmandip suliai suliassaalu pillugit 27. februar 2020-mi atuartippai.

Ilulissani paasisitsiniaaneq

Ilulissani innuttaasut sulisunnik pingasunik 2. marts 2020-mi oqaloqateqarnissamin-nut periarfissaqarsimapput.

Qeqertarsuarmi paasisitsiniaaneq

Qeqertarsuarmi innuttaasut Ombudsmandeqarfimmi sulisuma ilaannik pingasunik 3. marts 2020-mi oqaloqateqarnissaminnut periarfissaqarsimapput.

Qeqertarsuarmi utoqqaat illuanni misissuineq

Sulisuma pingasut Qeqertarsuarmi utoqqaat illuanni misissuineq siumut nalunaaruti-geriigaq 4. aamma 5. marts 2020-mi ingerlappaat.

Aasianni paasisitsiniaaneq

Aasianni innuttaasut sulisunnik pingasunik 6. marts 2020-mi oqaloqateqarnissaminnut periarfissaqarsimapput.

Sisimiuni Gertrud Rask Mindemi misissuineq

Sulisukka pingasut Sisimiuni ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Gertrud Rask Mindemi, matumani Itillimi inummut ataatsimut suliniut ilanngullugu eqqarsaatigalugu, misissuineq siumut nalunaarutigeriigaq 10., 11. aamma 12. juni 2020-mi ingerlappaat.

Kalaallit Nunaanni Nakorsaanermik ataatsimeeqateqarneq

Pisinnaatitaansinnut killigitat suliaassallu ataatsimut soqutigisaqarfigisat, matumani nakkutilliisarnerit misissuisarnerillu ilanngullugit eqqarsaatigalugit, eqqartorlugit 11. juni 2020-mi Kalaallit Nunaanni Nakorsaaneq ataatsimeeqatigaara.

Ilisimatusarfimmi inatsisilerinermi bachelorinngorniarluni ilinniartitaaneq pillugu ataatsimiinneq

Ilisimatusarfimmi inatsisilerinermi bachelorinngorniarluni ilinniartitaaneq pillugu 17. juni 2020-mi ataatsimiinnermi inatsisilerinermi pisortara peqataavoq.

Nuummi Utoqqaat Illuanni misissuineq

Nuummi Utoqqaat Illuanni misissuineq siumut nalunaarutigeriigaq 12. aamma 13. august 2020-mi ingerlappara.

Ilulissani atuartitsineq

Sulisuma ilaat marluk 23. aamma 24. september 2020-mi Avannaata Kommuniiani pi-sortanik sulisunillu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermik atuartitsipput.

Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannik ataatsimeeqateqarneq

Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat 23. oktober 2020-mi ataatsimeeqatigaara, tassanilu qulequttat 2019-imi ukiumoortumik nalunaarutinni eqqaasimasakka, ingerlatsinermillu inatsiseqartitsinermi massakkut ajornartorsiutaasut unamminiagassallu ataasiakkaat oqaluttuaralugit.

SULISUT

All. ombudsmand Vera Leth

Benjamin Kelstrup Turner inatsisilerinermi fuldmægtigitut atorfimmi nutaatut piler-sinneqartumi 1. marts 2020-mi atorfinitsippara. Benjamin Kelstrup Turner Københavns Universitetimit inatsisilerituutut kandidatiuvoq.

Franz Amdi Hansen siunnersortit pisortaattut atorfimminit 2020-mi majip qaammataa-ta naanerani atuutilersumik tunuarpoq.

Camilla Leidesdorff Laudrup tassunga taarsiullugu 15. juni 2020-mi fuldmægtigitut atorfinitsippara. Camilla Leidesdorff Laudrup Københavns Universitetimit inatsisile-rituutut kandidatiuvoq.

Erninermut atatillugu sulinngiffeqartup atorfiani Lea Danyan Zhengip taartaanera 2020-mi majip qaammataata naanerani naavoq.

Benjamin Kelstrup Turner fuldmægtigitut atorfimminit 2020-mi novemberip naanera-ni tunuarpoq.

Ombudsmandeqarfimmi ukiup naanerani uku sulisorineqarput:

Inatsisilerinermi pisortaq Kim Blokbo

Nutserisut/oqalutsit pisortaat Jørgen Hansen

Immikkut siunnersorti Henrik Bach

Fuldmægtig Maliina L. Lyberth

Fuldmægtig Kamilla Krogh Jensen

Fuldmægtig Anja Rindom Bøndergaard

Fuldmægtig Camilla Leidesdorff Laudrup

Nutserisoq/oqalutsi Ole Heinrich

Allatsi Alice Møller

KISITSISIT ATORLUGIT TAKUSSUTISSIAT

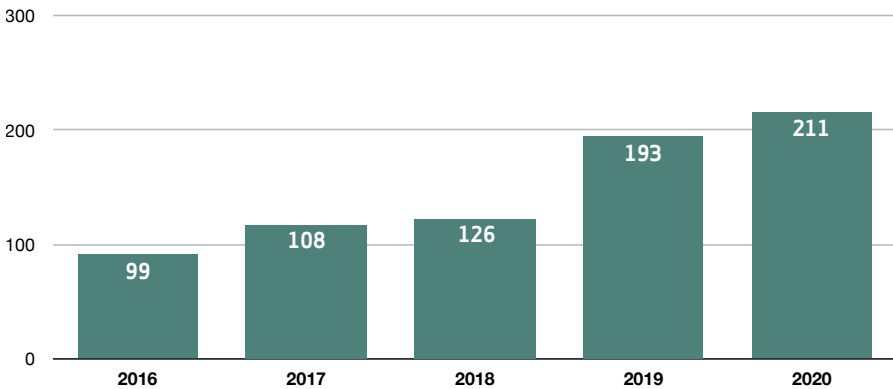
Kapitali manna 2020-mi Ombudsmandip sulianik suliarinninnerani kisitsisinik pingaarnernik imaqarpoq. Ukiut nalunaarusiuunneqartut siuliini sisamani kisitsisit sanilliuunneqarsinnaasut takutinneqarput.

2020-MI SULIAT NUTAAT

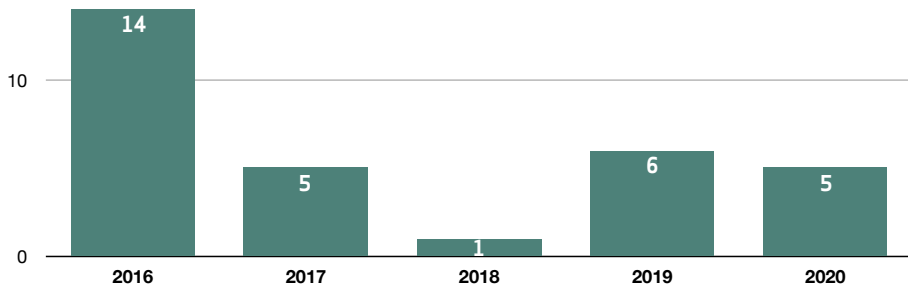
Naammagittaalliutitut suliat pilersinneqartut	211
Namineerluni misissuiffiginninnertut suliat pilersinneqartut	5
Katillugit	216

Misissuinerit ingerlanneqartut	3
Ilitsersuinerit	290

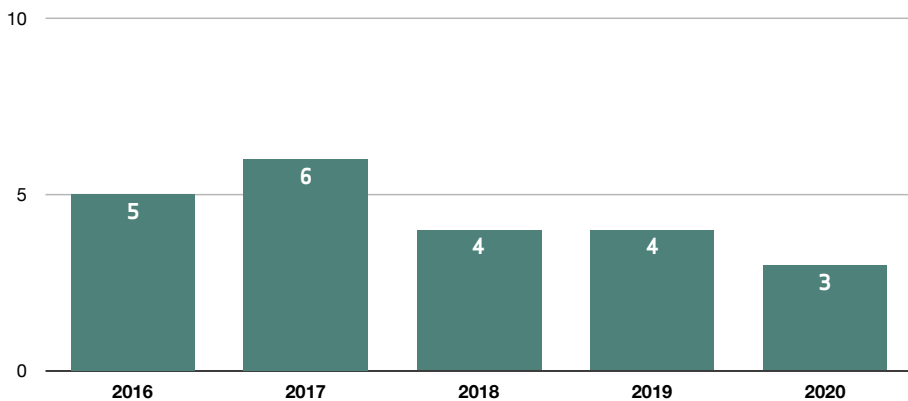
Naammagittaalliutitut suliat pilersinneqartut

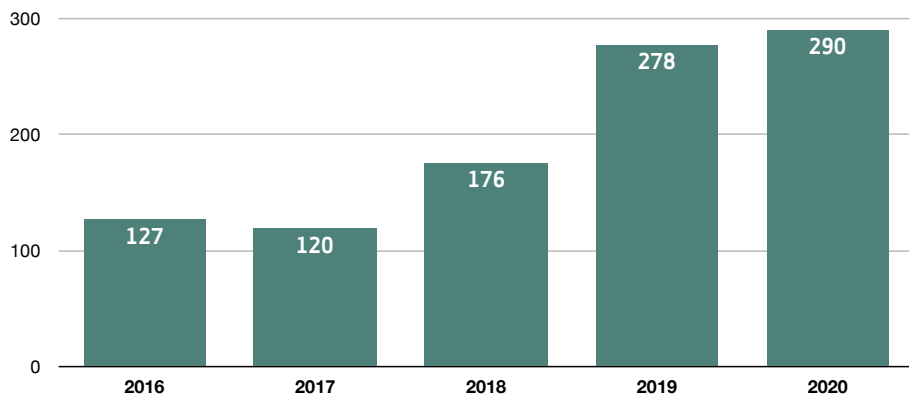
Namineerluni misissuiffiginninnertut suliat pilersinneqartut

Misissuinerit ingerlanneqartut

Ilitersuinerit

SULIAT 2020-MI INERLUGIT SULIARINEQARTUT

Naatsorsukkat tulluuttut sulianik 2020-mi inerlugit suliarineqartunik tunngaveqarput. Taamaalillutik naatsorsukkat taakku sulianut inerlugit suliarineqartunut 2020-mi ukiunilu nalunaarusiunneqartuni siusinnerusuni tiguneqarsimasinnaasunut tunngasuupput.

Suliat imatut inerreqarput:

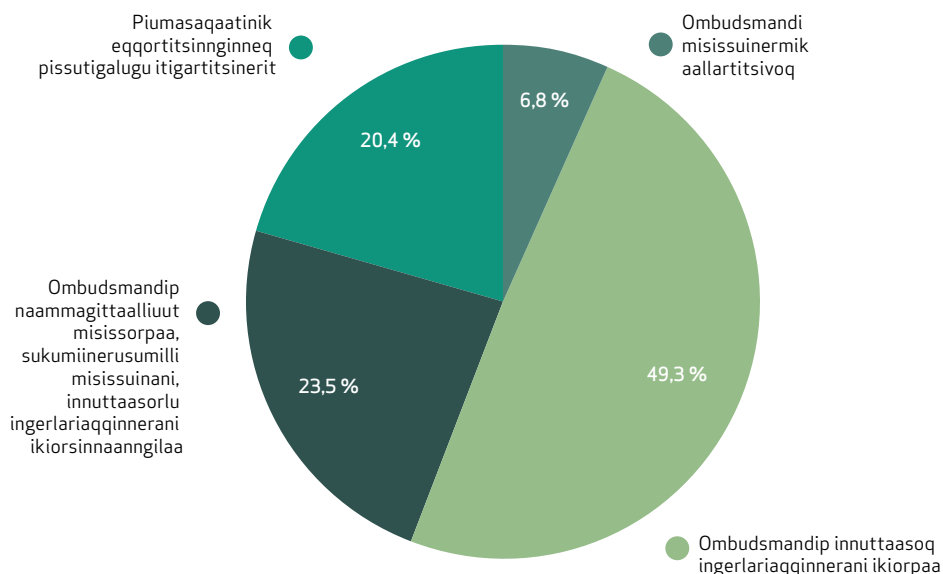
Ombudsmandi misissuineramik aallartitsivoq	
Isornartorsiuinerit, inassuteqaatit il.il.	5
Isornartorsiuisoqanngilaq, inassuteqaateqartoqanngilaq il.il., matumani oqartus-saasup suliarinneqqilernera pissutigalugu	10

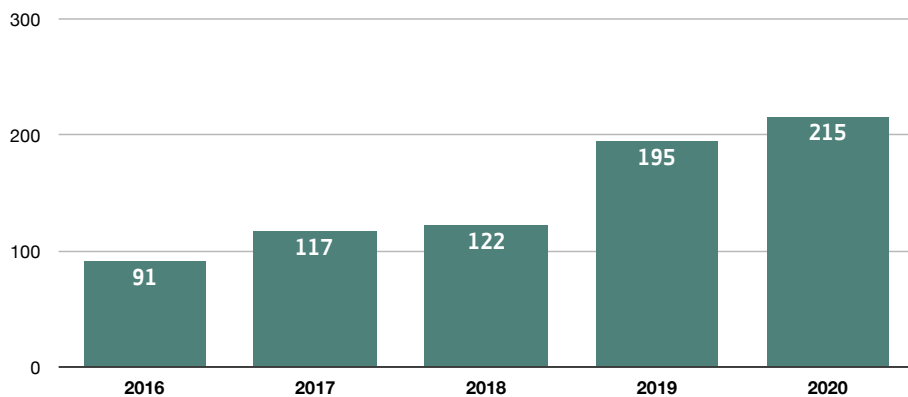
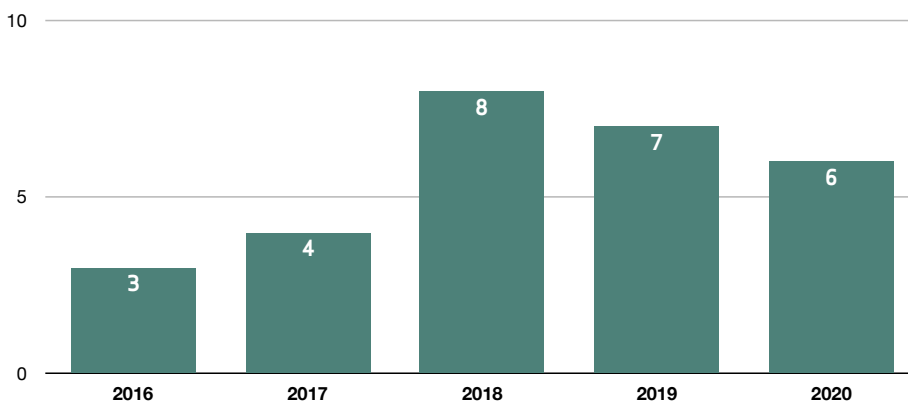
Ombudsmandip innuttaasooq ingerlariaqqinnerani ikiorpaa	109
--	------------

Ombudsmandip naammagittaalliut misissuataarpaa, sukumiinerusumilli misissuinani, innuttaasorlu ingerlariaqqinnerani ikiorsinnaanagu	52
--	-----------

Piumasaqaatinik eqqortitsinnginneq pissutigalugu itigartitsinerit	
Naammagittaalliut kingusinaarluni tunniunneqarpoq	7
Naammagittaalliornissamut periarfissat allat atorneqarsimanngillat, Ombudsmandillu innuttaasooq ingerlariaqqinnerani ikiorsinnaanngilaa	8
Naammagittaalliut Inatsisartunut, eqqartuussivinnut, naalagaaffimmi oqartus-saasunut allanulluunniit Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatin-neqanngitsunut tunngasuuvuq	18
Naammagittaalliut tunuartinneqarpoq naammagittaalliortorluunniit Ombudsmandip saaffiginnissutaanut qisuarianngilaq	11
Ombudsmandi suliaq suliarineqarnerani peqataasinnaassuseqannginnerarpoq	1
Kinaassuseq isertuullugu naammagittaalliutit	0

Suliat inerlugit suliarineqartut katillugit	221
Taakkunannga nammineerluni misissuiffiginninnerit	6

Naammagittaalliutitut suliat inerlugit suliarineqartut**Namineerluni misissuiffiginninnerit inerlugit suliarineqartut**

Taaguutit sumut tunngasuuppat?

Ombudsmandip misissuineramik aallartitsivoq

Tassani suliat Ombudsmandip misissuiffigisimasai aamma soorlu suliami allagaatinik aamma/imaluunniit oqaaseqaammik oqartussaasumit naammagittaalliummi pineqartumit pissarsiniarfigisimasai ilaapput.

Ombudsmandip innuttaasoq ingerlariaqqinnerani ikiorpaa

Tassani suliat Ombudsmandip misissuineramik aallartitsinngikkaluarluni suliarisimasai ilaapput. Taakku assersuutigalugu tassaapput suliat oqartussaasumut susassaartumut siullermik suliarisassanngorlugit nassiunneqarnissaat eqqornerpaasutut Ombudsmandip isigisai. Taakkunani suliat assersuutigalugu oqartussaasumi inerlugit suliarineqarsimanngitsut aamma suliat naammagittaalliortup tunngavilersuutai (taamaasa) oqartussaasup isummerfigissallugit periarfissaqarfigisimanngisai ilaapput. Taakkunani suliat oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliornissamut periarfissallit Ombudsmandillu oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliorfissamut ingerlateqqillugit nassiussai aamma ilaapput.

Ombudsmandip naammagittaalliuut misissorpaa, sukumiinerusumilli misissuinani, innuttaasorlu ingerlariaqqinnerani ikiorsinnaanagu

Tassani suliat misissuineramik aallartitsinermut allatulluunniit suliarinninnissamut pisutissaqalersitsinngitsut ilaapput. Taakku assersuutigalugu tassaapput suliat uppernarsaatinik naliliineramik imaqarneri erseqqissut, ingerlatsiviup inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq tunngavigalugu sulinerinnaannut tunngasut, suliat suulluanngitsut, suliat naalakkersuinikkut siunertanik imaqartut sulialluunniit naammagittaalliuut aallaavigalugu takuneqarsinnaasut isornartorsiuinissaq innuttaasumilluunniit inatsiseqartitsinikkut pitsaanerusumik inissisimalersitsilluni ikiuisinnaaneq ilimanngitsoq.

Kikkut naammagittaalliutigineqartut suliallu Ombudsmandeqarfinmi qanoq innergarnerat ataani naatsorsuinerit takutippaat.

Kikkut naammagittaalliutigineqarpat ¹	Misissuinerit		Ombudsmandip innuttaasoq ingerlariaqqinnerani ikiorpaa	Ombudsmandip naammagittaalliut misissorpaa, sukumiinerusumilli misissuinani, innuttaasorlu ingerlariaqqinnerani ikiorsinnaanagu	Piumasaqaatinik eqqortitsinnginneq pissutigalugut itigartitsinerit
	Isornartorsiuneq il.il.	Isornartorsuisoqanngilaq il. il.			
Kommuni ataaseq arlallilluunniit ²	4	5	61	21	12
Siulittaasup Naalakkersuisoqarfia		1		1	
Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik		2	2	3	
Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik			1	1	
Aatsitassanut Inuusutissarsiornermullu Naalakkersuisoqarfik			1	1	
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinnermullu Naalakkersuisoqarfik		1	5	2	1
Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik	1	1			
Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik			1	2	1
Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik			1	2	

¹ Tabelit kikkut naammagittaalliutigineqarnerannik takutitsisut Naalakkersuisoqarfinnut ukiup naanerani piusunut agguataarsimapput. Suliat inaarlugit suliarineqartut oqartussaasunut suliaasaqarfinmut allamut nuussimasunut atorunnaarsinneqarsimasunulluunniit imaluunniit Naalakkersuisoqarfiup pisinnaatitaanerup ukiup naanerani inissisimaffigisaata ataaniittunut tunngasuupput.

² Kommunit assigiinngitsut pillugit suliat tamarmik ataatsimut naatsorsorneqarput. Tamanna naammagittaalliortup kinaassusianik isertussiinnarsinnaasariaqarnerup isiginiarneqarneranik pissuteqarpoq.

Ilisimatusarnermut Avatangii-sinullu Naalakkersuisoqarfik			2	1	
Oqartussaasut allat il.il. Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqartut			3	3	4
Ineqarneq pillugu Naammagittaalliuteqartarfik				1	
Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik			4	3	1
Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutini Nakkutilliisoqarfik					1
Ilisimatusarfik			1		
INI A/S				4	7
Ilinniartut Ineqarfiisa Allaffeqarfiat				1	
Nakorsaaneqarfik				1	
Akileraarusiinernik Aalajangiisartut				2	
Akileraartarnermik Aqutsisoqarfik			6	2	2
Pinaveersaartitsinermik Isumaginninnermillu Aqutsisoqarfik			6	1	
Peqqissutsimik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfik			1		
Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik			5		1
Peqqinnissaqarfik, matumani Kal. Nunaanni napparsimaviit il.il. eqqarsaatigalugit			8	1	2
Oqartussaasup suup naammagittaalliutigineqarnera paasiuminaappoq					2
Oqartussaasut il.il. Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqangitsut			1		11

SULIAT SUMUT TUNNGASUUPPAT?

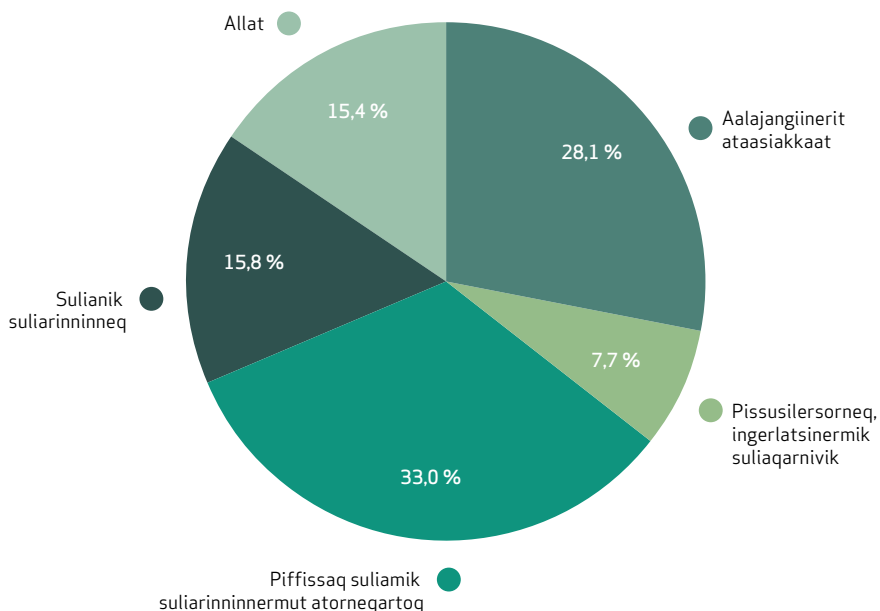
Kikkut naammagittaalliutiginerqarnerisa suliallu qanoq inerneqarnerisa agguataarneqarnerat ataani naatsorsuinermit takutinneqarpoq.

Kikkut naammagittaalliutiginerqarpat	Aalajangiinerit ataa-siakkaat	Pissusiler-sorneq, ingerlatsinermik suliaqarnivik	Piffissaq suliamik suliarinninnermut atornerqartoq	Sulianik suliarinninneq	Allat
Avannaata Kommunia	5		9	5	
Kommuni Kujalleq	5	1	9	2	
Kommuneqarfik Sermersooq	9	4	12		4
Kommuni Qeqertalik		1	10	8	
Qeqqata Kommunia	4		4	8	3
Siulittaasup Naalakkersuisoqarfia	1			1	
Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik	4		2	1	
Ineqarnermut Attaveqaatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik				1	1
Aatsitassanut Inuussutissarsiornermullu Naalakkersuisoqarfik				2	
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinnermullu Naalakkersuisoqarfik	5		4		
Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik	1				1
Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik	2		1		
Ilinniartitaanermit, Kulturreqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik	2			1	
Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik	1		1	1	
Oqartussaasut allat il.il. Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqartut	3		1	2	4

Ineqarneq pillugu Naammagittaalliuteqartarfik			1		
Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik	3		5		
Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutini Nakkutilliisoqarfik	1				
Ilisimatusarfik	1				
INI A/S		2		1	8
Ilinniartut Ineqarfiisa Allaffeqarfiat	1				
Nakorsaaneqarfik			1		
Akilerarusiinernik Aalajangiisartut	2				
Akilerartarnermik Aqutsisoqarfik	5		4	1	
Isumaginninnermik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfik	1	2	2	1	1
Peqqissutsimik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfik	1				
Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik	2	1	3		
Peqqinnissaqarfik, matumani Kal. Nunaanni napparsimmaviit il.il. eqqarsaatigalugit		5	2		4
Oqartussaasup suup naammagittaalliutigineqarnera paasiuminaappoq			1		1
Oqartussaasut il.il. Ombudsmandip pisinnaattaanerani pineqartunut ilaatinneqanngitsut	3	1	1		7

KATILLUGIT:

Aalajangiinerit ataasiakkaat	62
Pissusilersorneq, ingerlatsinermik suliaqarnivik	17
Piffissaq suliamik suliarinninnermut atorineqartoq	73
Sulianik suliarinninneq	35
Allat	34

Kukkunerit sumiginnaanerilluunniit annertunerusut

Pisortat ingerlatsivianni annertunerusumik kukkussuteqartoqarsimanissaa imaluunniit sumiginnaasoqarsimanissaa ilimagisariaqartoq Ombudsmandip suliamik misissuinerata takutippagu, Ombudsmandi suliaq pillugu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut tamatumunngalu peqatigitillugu Naalakkersuisunut imaluunniit kommunalbestyrelsimut nalunaaruteqassaaq.

Tamanna Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23-kkut aalajangersarneqarpoq.

Ombudsmandi 2020-mi Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23 tunngavigalugu ataasiarluni nalunaaruteqarpoq.

Suliat Ombudsmandimut taartaasartup suliarisai

Ombudsmandi 2020-mi suliami ataatsimi suliamik suliarinninnermi peqataasinnaasuseqarnani nalunaarpoq, taamaattumillu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata suliaq taanna Ombudsmandimut taamani taartaasartumut, ukiumi nalunaarusiuunneqartumi Folketingip Ombudsmandianut, suliarisassanngortillugu ingerlateqqillugu nassiuupaa.

Ombudsmandimut taartaasartup suliat marluk 2020-mi inaarlugit suliarai.